

ПЛОВДИВСКИ УНИВЕРСИТЕТ

ИЗДАНИЕ ЗА ОБРАЗОВАНИЕ, НАУКА И КУЛТУРА

Брой 5 (470), година XXXV

30 май 2017 година

Най-светлият празник

*Честването на Деня на българската просвета
и култура и на славянската писменост*

Научна конференция
„10 години България в Европейския
съюз – успехи и предизвикателства“

На стр. 6

Нова специалност ще подготвя
учители по природни науки
за прогимназиалния курс

На стр. 7

На стр. 2

Стр. 20

Денят на кариерата в Пловдивския университет

В Броя ще прочетете още:

- Религиозният синкретизъм като културна памет в извънкласните форми по литература
- Първо състезание по решаване на казуси
- Кръгла маса на тема „Предизвикателства в биологията“

- Японски импресии
- Приключи националната студентска олимпиада по математика, организирана от ФМИ
- Първият ученически quiz в Пловдивския университет премина под надслов „Познаваш ли историята?“

Честването в Пловдивския университет на Деня на българската просвета и култура и на славянската писменост

По традиция преподаватели, студенти, служители и гости се събраха пред Ректората, за да почетат делото на светите братя Кирил и Методий. Именно с химна, написан в тяхна чест, започна тържественото честване в Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“ на 24 май – Деня на българската просвета и култура и на славянската писменост. Макар този календарен ден да не беше от най-слънчевите, присъстващите бяха стоплени от онова „слънце, което във душите грей“.

След встъпителните думи на заместник-ректора доц. д-р Мария Стоянова прозвуча приветствието на ректора проф. д-р Запрян Козлуджов към академичната общност на пловдивската алма матер.

Тържественото слово тази година изнесе гл. ас. д-р Ани Кемалова – преподавател в катедра „Общо езиковедие и история на българския език“ към Филологическия факултет (публикуваме го отделно).

Прозвучаха *Тропар на св. равноапостоли Методий и Кирил* и молитви на четирите славянски езика, изучавани в Пловдивския университет, в изпълнение на чуждестранните лектори – Дарка Хербез (Сърбия) и Йоанна Млечко (Полша), и на студентите Лидия Работова и Анастасия Кехайова.

Одата на Иван Вазов „Българският език“ изпълни Кристина Константинова – студентка в специалността „Актьорство за драматичен театър“ от класа на доц. Леонард Капон.

Поздравът към академичната общност от катедра „История на литературата и сравнително литературознание“ беше песента „Майка ми“ (по текст на Иван Вазов), изпълнена от много талантиливата ученичка Ива Ичевска, която е носител на

музикални награди и на отличия от състезания по математика.

Празникът на буквите винаги е добър повод за равностойка в областта на образованието, изкуството и културата. Деканът на Филологическия факултет проф. д.ф.н. Вера Маровска връчи грамоти на студенти и докторанти, които активно са участвали в мероприятията на факултета. Ръководителят на катедра „Славистика“ доц. д-р Жоржета Чолакова раздаде наградите от конкурса за художествен превод от славянски езици. Наградите от литературния конкурс на вестник „Пловдивски университет“ бяха обявени от редактора Тильо Тилев и връчени от ректора проф. Запрян Козлуджов. Трябва да добавим, че част от наградата бяха и книги на възпитаници на университета, някои от които са били лауреати в предишни издания на литературния конкурс.

Представители на Студентския съвет заедно с останалите присъстващи на празника поднесоха венци и цветя и се поклониха пред паметника на патрона на Пловдивския университет св. Паисий Хилендарски. Константин Ковачев изпълни откъс от Приписката към „История славянобългарска“.

Колегите българисти бяха подготвили изображения на буквите от двете старобългарски графики – глаголицата и кирилицата, от които всеки присъстващ можеше да си вземе за спомен.

Накрая, но може би на първо място, трябва да благодарим и на традиционните организатори и водещи – преподавателите от Педагогическия факултет Ивана Колева и Константин Ковачев, които допринесоха отново празникът да бъде в душите и сърцата ни.

„Пловдивски университет“

Тържествено слово по случай 24 май

Гл. ас. д-р Ани КЕМАЛОВА

Уважаеми г-н Ректор на Пловдивския университет, уважаеми дами и господа негови заместници, декани, скъпи колеги и гости!

Дошли сме в тази тържествена утрин, за да отпразнуваме Деня на българската просвета и култура и да почетем Светите братя съпокровители на Европа.

Казват, че повечето официални празници са станали, малко или повече, клише. Че са се превърнали просто в неработни, на които се произнася някое приповдигнато слово и ако може, да не е прекалено дълго.

Но не и този ден! Не и за нас. Защото делото, което почитаме на 24 май, разбива прегради, разтърсва Европа, преживяла девет християнски века. То е революция. И сме длъжни да го отбелязваме подобаващо – истински, с истината.

Какво всъщност празнуваме днес? Празник на буквите – това се вижда в радостта на първолаците, които са горди да покажат, че са изучили нашите „А, Б“. И даваме в ръцете им знаменца, на които Първоучителите държат свитъци с кирилските букви, сякаш са техните създатели. Ама то било символ, видите ли, метафора било. Тъй да обясним на малките азбукарчета. Но те не знаят още какво е метафора. Е, поне докато някой ентусиазиран предводител на МОН не реши, че това бързо трябва да се поправи. Не е ли по-добре да им кажем още в самото начало с думи подходящи, но правдиви, че **глаголицата**, първата българска азбука, е свещеното творение на Философа, а не после да търсим начин да заличим една неистина, която вече е пуснала корен. То пък кой ли и да го направи, ще кажете, като дори в учебните планове на студентите – филолози и бъдещи учители, няма място за глаголица. А и колцина от родителите на тези деца знаят, че кирилицата, бидейки сама по себе си огромно културно постижение, е възникнала по нашите краища, а не в монашеските килии край Босфора, и то след смъртта на Константин, и то като **литерална** конкуренция на неговата азбука? Разбира се, че не е тук мястото да се впускаме в

научни дискусии кой, къде и защо преправи византийския маюскулен унциал, наричан за възхвала, а може би мъничко и като извинение, с монашеското име на Учителя, носено от него само 50 дни преди края на земния му път на 14 февруари, в лето Господне 869-о. Дали времето го е изисквало, дали политическите амбиции на един наш славен владетел, свалил черната риза, са дали подтика за начинание, което после – по-вероятно – цяла група преславски книжовници, напътствани от презвитер Константин, са реализирали? Всичко това са въпроси, които се задават и ще продължават да търсят своите по-категорични отговори, но предимно в лекционните университетски зали и по страниците на научните трудове. Наша обаче, на всички, които днес сме тук, и още многото учени, преподаватели, учители е отговорността да ги изведем оттам и да ги направим широко народно достояние, за да не се подменя в съзнанието на хората историческата правдивост, пък било то и с удобни, но заблуждаващи метафори.

Време е и да освободим паметта на посочвания за автор на кирилицата Климент Охридски. И не защото това би било нещо укоримо, ако беше вярно, а защото именно той е най-страстният пазител на глаголицата по българските земи. И точно неговата, западната книжовна школа остава до най-късно истинска крепост на Кириловите (а не кирилските!) букви. Лингвистичните доказателства за това не могат и не бива да бъдат пренебрегвани за сметка на едно не особено убедително, но получило завидна популярност мнение, че първият ни

епископ от епохата на славяно-езичната литургия ще трябва да е създал втората наша азбука, бидейки най-можещият, най-преданият сред учениците на Братята още от работата им в манастира „Свети Полихрон“, а и защото тъй пише в спорния превод на Хоматиановото свидетелство.

Така или иначе свещените български букви, които били точно, съвършено фонетично отражение на нашия си език, в чиито филигранно вплетени петлици и кръстчета изследователите откриват закодиран християнски символи, днес присъстват в живота на българина само като воден знак на идентификационните му документи, та затуй някои хора ги смятат за разработка на MBP срещу фалшифициране. А претъкмените гръцки букви, които сме дали „на вси славяни“ (че и не само на тях), пък руският реформатор Петър Първи ги ограждал, са се превърнали в символ на нашата цивилизационна и паричнознакова европейска гордост, чийто паметник, научаваме от медиите, заедно с едни други „братя по писмо“ (ама още по-източни) ще извисим чак на Антарктида. И нека е така, нека се гордеем с всичко това, но поне на днешния празник да поизчистим от праха на недоспомнянето глаголическите букви и да ги покажем на децата си, когато им разказваме за боговдъхновението на Константин-Кирил Философ, за титаничния преводачески труд на Методи, за саможертвената всеотдайност на учениците им.

Но не само буквите празнуваме днес, защото те са видимо то облекло на онова човешко чудо – езика. Именно в създаването на книжовния старобългарски език се въплъщава най-голямото величие на делото на Светите равноапостоли. Чрез него те постигат немислимото за времето си – правят така, щото милиони славяни да чуят за първи път словото Божие на родния си език. И това е толкова могъщо, толкова разтърсващо съзнанието на хората, че предава сакралността на християнската идея върху материалния код и го превръща в „език свещен на нашите деди“.

Не е нужно да изпадаме в

криворазбрано родозастъпие, като се впускаме в спорове около това българи ли са били Солунските братя, гърци ли (та дори – македонци ли), за да засвидетелстваме своето уважение към тях. Нито да залигаме в крайно себеподценяване, като скептично подметнем, че той, моравският княз, е инициаторът, и да поприпомним византийските имперски интереси по онова време, без които този грандиозен културно-политически проект, както днес бихме го нарекли, безспорно не би бил възможен. И всичко това пък, за да избягаме от прекалената пристрастност. Нищо не може да промени в една или друга посока най-важното – че двама велики мъже, да, с гръцка бащина кръв, култура и образование, с блестяща кариера и положение във византийското общество, но и с българския майчин език в сърцето си, бранят до последния си земен час правото на славяните да имат свой книжовен език. И получавайки благословията на Рим (който, разбира се, я дава не особено охотно, но с необходимата за момента дипломатическа куртоазия), успяват да разбият триезичната догма. Няма нужда да премълчаваме част от историческите обстоятелства или да се чувстваме неудобно от тях. Защото те и на йота не накърняват достойнството на неоспоримия и признат от световната научна общност факт, че именно старобългарският книжовен език е първият, който е допуснат редом с претендиращите за библейското дъсчено право да произнасят свещените Божии слова. И с това се заявява, че християнското богослужение се извършва вече не на три, а на четири езика: еврейски, латински, гръцки и... български! А когато същата онази Моравия, която ги поиска, и онзи Рим, който ги благослови, се отметнаха от думите си, когато „цивилизована“ Европа подложко нашите книги на позорно аутодафе, а славянските учители превърна в бежанци и каторжници, точно тогава България ги приюти и съхрани. Защото ги припозна. Защото са си нейни. Защото се връщат у дома! Великият и мъдър Борис-Михаил прозря

На стр. 4 ➡

Най-светлият празник

Мария ВЪЛКОВА

24 май е един от най-ярките български национални празници. На тази дата отбелязваме Деня на българската просвета и култура и на славянската писменост. Денят на светите братя Кирил и Методий – създателите на славянската азбука, се чества от най-дълго време в близката ни история.

Празникът на буквите е специален ден за всички нас. И без значение къде се намира човек и на каква възраст е, трябва да пази спомена от жизнерадостната атмосфера в този светъл майски ден. БНУ „Св. св. Кирил и Методий“ го отбелязва особено тържествено – в залата на кино „Алкионис“ в Атина звучаха детските радостни гласчета на всички завършващи ученици. На влизане в киносалона всеки, който желаше, се включваше в изписването на глаголицата с перо и мастило. В красиво изработени табла бе разказана историята на училището, животът и делото на Кирил и Методий. Подготвена беше изложба с картините от конкурса по рисуване на тема „Славни герои и събития от българската история“, обявиха се и победителите в международния литературен конкурс на тема „България – моята крепост“, организирани съвместно от БНУ „Св. св. Кирил

и Методий“, катедра „История и археология“ към Философско-историческия факултет на Пловдивския университет, „Паисий Хилендарски“ и с медийната подкрепа на интернет радио „Татковина“. Междувременно във фоайето се прожектираха късометражни филми, представящи красотите на България. Заедно с това бе организиран базар на българската книга с емблематични за родната литература творби и автори.

Празникът бе съчетан с последния кръг от конкурса по художествено слово на тема „Обичам те, родино моя! Обичам те, език свещен!“, наградите за който бяха предоставени от Western Union. Прозвучаха стихове, посветени на Отечеството, на езика и писмеността, с която са ни дарили светите братя.

Официални гости от Посолството на Република България и от това на Русия, видни граждани на българската общност в Атина и много приятели на училището уважиха специалния ден. Залата бе огряна от цветята и усмивките на щастливите деца, учители и родители. В духа на празника последва хорово изпълнение на едно от най-запомнящите се български стихотворения – „Аз съм българче“ от Иван Вазов. Церемонията продължи с изпращането на тазгодишните абитуриенти.

Резултатите от литературния конкурс на вестника

Приключи традиционният студентски литературен конкурс, организиран от вестник „Пловдивски университет“. Тази година към традиционните два раздела – поезия и проза, беше добавен и трети – за есеистична проза. Конкурсът беше организиран в партньорство със Студентския съвет, който предостави средства за наградния фонд. Обявяването на резултатите и връчването на наградите бе на 24 май – като част от тържественото честване в ПУ „Паисий Хилендарски“ на Деня на българската просвета и култура и на славянската писменост.

Журито в състав: Тильо Тилев – главен редактор на вестника, и литературоведите от Филологическия факултет доц. д-р Дияна Николова и доц. д-р Владимир Янев, присъди следните награди:

Поезия

- I награда – Габриела Райнова – „Право“, I курс;
- II награда – Йорданка Исакова – „Начална училищна педагогика и чужд език“, I курс;
- III награда – Константин Обретенов – „Български език и италиански език“, III курс.

Есеистична проза

- I награда – Елка Петрова – „Славистика“, II курс;
- II награда – Илиан Карабойчев – „Български език и история“, I курс;
- III награда – Полина-Десислава Батешкова – „Лингвистика с маркетинг“, III курс.

Поощрителни награди:

- Цанка Спасова – „Педагогика на обучението по български език и английски език“, IV курс;
- Катерина Чобанова – „Психология“, I курс;
- Даниела Герджикова – „Славистика“, III курс.

Проза

- I награда – Габриела Райнова – „Право“, I курс;
- II награда – Полина-Десислава Батешкова – „Лингвистика с маркетинг“, III курс.

На наградените – честито, на останалите – успех в следващите издания на конкурса!

„Пловдивски университет“

От стр. 3

в това не само ценна помощ в дългия и нелесен път към верското и езиковото единение на народа си. Видя също и авторитета на една държава с книжнина на своя собствен език. Да, книжовният език е атрибут на държавността. И България е една от малкото, които го имат по онова време, на Стария континент, че и по света.

...И заиздигаха се български училища и скрипторни средища. Хиляди мъже бяха посветени в тайнството на писаното слово и самите те станаха учители и проповедници, измествайки византийските духовници. Сътвориха се безценни литературни творби, изкова се първият български, а и за целия славянски свят, писан *Законъ ѿудинъи людѣмъ!* Покри се с културна позлата не само един век, но укрепна в знание и християнска вяра цял един народ. Ето ви, уважаеми политици, образец за истинска, мащабна и съзидателна образователна

Тържествено слово...

реформа! Това трябва да помним с благодарност и възхищение, на това да учим децата си, да разказваме на другостранните си гости и да обясняваме на чуждоземните работодатели, когато ни питат откъде идваме и що за език говорим.

А ако искаме да се гордеем, нека си го заслужим. Че само от нас зависи дали ще можем съхрани завещаното нам за идващите отпосле.

Речено възкитъ, че народ, който не познава историята си, няма бъдеще. Сигурно е вярно. И не по-малко вярно е, че щом забравим миналото на езика си, застрашаваме неговото „днес“ и обричаме неговото „утре“! Сего рече, за да можем прозря богатството и красотата му, е нужно да го познаваме и изучаваме изначално. И това трябва да започва още в училище. науката за езиковата история не е нещо вехто и ненужно. Наш

е дългът да намерим начин да убедим, да просветим хората, че скъсването на връзката е пагубно, защото вършецът на дървото е младият живот, но той взима сила от корените.

Ако бъдем честни, няма да премълчим (макар и на празник), че вече има за какво да се тревожим. Би се почудил днес Храбрият черноризец защо, като вече не сме „погани“, заменяме думите си с картинки, наподобяващи пещерни пиктограми, или с чуждописмовни съкращения *вѣз-ѡустроенья*. Що за български азбуки са това, които не са ни кирилица, ни глаголица, а се зоват „чатарича“ и „есемесица“? Коя ще да е *ѡубъ* тая „лицева книга“, дето цял народ я чете и пише, та е станала комай най-тачената? И какво е ли е то да си писмовен, но неграмотен... функционално?

Сега сме застанали пред паметника на нашия патрон,

Хилендарския монах, чието име според властниците ни явно не е достатъчно достойно за това площадче. Полагаме цвете в нозете му и признаваме, че понякога има *пѡрѡди* что да се сраим, но то не е да се наречем българи, а че невинаги сме достатъчно достойни за това така, както са го правили велики люде преди нас. Има и за какво да се поздравим. За труда, който полагаме – всеки в своята бразда и всички заедно. За всеотдайността и обичта, с които обгрижваме и напътстваме тези, дето са ни дали доверието си, очаквайки да ги подготвим по най-добрия начин за утре. И се радваме на техните успехи, защото са плодове на общите ни усилия. Така всеки ден, а не само на една дата, не само с тържествени речи и одежди първи, а с усърдното си ежедневие отдаваме своята непресторена почит на откошелните величави дела и техните сътворители.

Честит да ни е празникът!

Национална студентска конференция „Възможни и невъзможни терени на етнологията/антропологията“

Докт. Петя ПЕТРОВА, гл. ас. д-р Мария КИСИКОВА

На 12 и 13 май в Пловдивския университет се проведе научната конференция „Студентски етнологични срещи 2017“, организирана от катедра „Етнология“ към Философско-историческия факултет с подкрепата на Студентския съвет на ПУ „Паисий Хилендарски“. Темата „Възможни и невъзможни терени на етнологията/антропологията“ беше насочена към търсенето на нови ракурси към разбирането и изследването на етнологичния терен. Етнологичните срещи продължават една дългогодишна традиция, която има за цел стимулиране на студентските изяви, като предоставя форум за среща и дискусия, на който студентите и младите изследователи в полето на етнологията и антропологията да могат да обсъждат научните проблеми, които ги интересуват.

Момент от връчването на сертификатите

Конференцията беше открита от доц. д-р Меглена Златкова, ръководител на катедра „Етнология“. Студентските доклади бяха разпределени в четири сесии, всяка от които беше фокусирана върху различни теми и проблеми – „Възможни терени на етнологията/антропологията“, „Различните терени“, „Теренното изследване – методологически и етични проблеми“ и „Теренът – предизвикателства и перспективи“. В националната конференция се включиха студенти от бакалавърската и магистърската степен, както и докторанти от ПУ „Паисий Хилендарски“ и от СУ „Св. Климент Охридски“. Докладите засягаха изключително широка палитра от теми и проблеми – както в полета, традиционни за етнологичното теренно изследване (като проучване на паметта, културата, наследството на различни общности), така и в нови, неортодоксални насоки – дигиталната среда като терен, виртуални общности и идентичности, литературният текст като терен, автоетнографията и други. Част от докладите засегнаха и методологически проблеми и етичните принципи на етнологичното теренно изследване – теми, които допринасят за развиването на етнологичната теория в нови посоки.

Първият ден на конференцията завърши с интерактивната работилница „СподелиАнтропоОпит“, организирана от докторанти към катедра „Етнология“ и АКЕА „Медиатор“. В събитието се включиха участници и гости на конференцията, които чрез активното си участие в тренингите и споделянето на опит допринесоха за разбирането на предизвикателствата на терена.

Конференцията приключи с раздаване на сертификати за участие и за доброволчество в събитието от страна на организационния екип. Докладите от конференцията ще бъдат рецензирани и публикувани като електронен сборник на подстраницата на катедра „Етнология“ в страницата на ФИФ (logos.uni-plovdiv.bg).

Повече за научната конференция може да видите и научите във фейсбук страницата на събитието: <https://www.facebook.com/studentsketnolozhkisreshti>

Промоции... Промоции

В предишния брой на вестника имаше информация за тържественото връчване на дипломите в шест от факултетите на Пловдивския университет. Своите абсолвенти от випуск 2016 изпратиха още три – Педагогическият, Биологическият и Юридрическият. Предлагаме ви снимки от промоциите на Биологическия и Юридрическия факултет и словото на една от чуждестранните възпитанички на Педагогическия факултет.

Приветствено слово на Константина Николаос Константинову – абсолвентка от випуск 2016 на Педагогическия факултет

Уважаеми господин Ректор, уважаема г-жо Декан, уважаеми преподаватели, скъпи родители, скъпи студенти и скъпи абсолвенти, дами и господа, роднини и приятели,

За мен е голяма чест предоставената възможност да държа реч на днешната промоция за връчването на дипломите.

Няма да забравя първия ден, в който дойдохме в университета, срещнахме се с преподавателите и за нас – гръцките студенти, започна един дълъг път. Сблъскахме се с много трудности поради езиковата бариера, поради различната култура на страната, но по време на учебния процес преодоляхме всичко с помощта на преподавателите.

Бих искала да благодаря на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“, който ни предостави безценни знания.

Уважаеми преподаватели, с амбициозните си усилия успяхте да ни научите на знания, методичност, нрави и достойнство. Сърдечно Ви благодарим за разбирането, защото Вие успяхте с търпението и упоритостта си да ни помогнете да навлезем във Вашия свят.

Церемонията по дипломирането ни представлява кулминацията на университетската ни кариера. Това, което избрахме да следваме, не е просто професия, това е дълг. Когато дойде време да упражним този дълг, трябва да обикнем малките ни ученици, нашите малки приятели. Също така да изтъкнем качествата и талантите им, за да формираме истински характери и добри утрешни граждани.

Скъпи абсолвенти, днес се възнаграждава упоритият ни труд и усилия през всичките години на следването ни. Следователно заслужаваме едно голямо браво и благопожелания за успешна кариера и щастие в живота.

Днес също се възнаграждава борбата на родителите ни, които толкова са ни подкрепяли и които днес имат пълно основание с голямо външение да се гордеят с нас и да се чувстват изключително удовлетворени. Следователно и вие, скъпи родители, заслужавате едно голямо благодаря – за Вашата борба и жертви през всичките години.

Юридрически факултет

Биологически факултет

НАУЧНА КОНФЕРЕНЦИЯ ЗА СТУДЕНТИ И ДОКТОРАНТИ „10 години България в ЕС – УСПЕХИ И ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВА“

Красимир Лойков –

ръководител на Европейския информационен център „Европа директно“

Маргарита Русева –

Факултет по икономически и социални науки

На 20 април 2017 г. в Конферентна зала „Компас“ на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“ се проведе Национална научна конференция за студенти и докторанти на тема „10 години България в ЕС – успехи и предизвикателства“. Форумът беше организиран от Факултета по икономически и социални науки (ФИСН) на ПУ със сътрудничеството на Европейския информационен център „Европа директно“ – Пловдив; центъра „Образование за демокрация“, Студентския клуб на политолога при ФИСН и Студентския съвет към ПУ. Сред официалните гости на научната конференция бяха вицепрезидентът на Република България г-жа Илияна Йотова, ръководителят на Представителството на Европейската комисия в София г-н Огнян Златев, заместник областният управител на Пловдив г-н Владимир Петров, председателят на Общинския съвет в Пловдив г-жа Савина Петкова и заместник-кметът на Община Пловдив г-н Стефан Стоянов.

Основната цел на научната конференция беше да се запознаем с резултатите от анализите и вижданията на младата академична общност за развитието на страната ни през 10-годишния период на пълноправното членство на България в Европейския съюз и съвместно да обсъдим бъдещето на страната и мястото и ролята ни в Европа.

Научните доклади на участниците в националния форум бяха обединени в три водещи направления: 1. „Растеж, инвестиции и работни места“, 2. „Единен пазар“ и 3. „Демократична промяна“. Сред основните теми в рамките на посочените водещи направления се открояваха икономическото развитие; образованието; младежките политики; движението на хора, стоки и услуги; европейското енергийно сътрудничество, околната среда, правосъдието, миграцията и човешките права.

Без съмнение възниква обща потребност на студентската общност от информация за ЕС и включването ѝ в икономическите и социалните анализи за националните и регионалните особености като основа за бъдещи успешни политики на евроинтеграционните процеси на България.

Според получените резултати от последното проучване „Парламетър“ на „Евробарометър“, поръчано от Европейския парламент и публикувано в през месец ноември 2016 г., става ясно, че:

- 71% от европейците вярват, че това, което ги обединява, е по-важно от онова, което ги разделя, като в същото време 53% считат, че членството на държавата им в ЕС е нещо положително;

Момент от работата на конференцията

- Мнозинството от интервюираните европейци вярват, че членството им в ЕС е добро за страната им (53%). Делът на отговорилите, според които членството в ЕС е положително за страната им, варира значително от 74% в Ирландия до едва 31% в Гърция. В България 49% от интервюираните подкрепят тази теза.

- Проучванията показват, че индикаторът за подкрепата към ЕС се е запазил приблизително стабилен от 2009 г. насам, когато отново е бил 53%.

- Както и през 2015 г., 60% от общия брой на отговорилите отбелязват, че тяхната страна придобива ползи от членството си в ЕС. Тази стойност също се запазва стабилна в проучванията на „Парламетър“ (от 56% през 2009 г., спадайки до 52% през 2011 г. и увеличавайки се отново до 60% през последните 2 години).

- 49% от българите смятат, че сме получили ползи като държава – членка на ЕС. Това представлява увеличение с 2 процентни пункта. В същото време едва 21%

от анкетираните са на противоположното мнение.

- В допълнение според 71% от отговорилите нещата, които обединяват европейците, са повече от тези, които ги разделят. Тук българите изпреварват средния резултат за ЕС с 2 пункта.

- Сред елементите, които създават чувството на европейска идентичност, демокрацията и свободата се запазват като основни за 50% от интервюираните (40% от българите), докато единната валута „евро“ отбелязва рязък спад до 33% (с 6 пункта по-надолу спрямо 2015 г.), особено в страните от еврозоната. Един от всеки двама смята, че хармонизирана система за социална сигурност на европейско ниво ще подсили чувството да бъдеш европейец.

- Европейците чувстват, че техният глас има все по-малко и по-малко значение, особено на национално ниво. Само 53% от отговорилите смятат, че техният глас се чува в страната им. Сред българите този процент е 39%,

Ректорът проф. Запрян Козлуджов и вицепрезидентът на Република България г-жа Илияна Йотова

което е с 2 пункта повече от тези, които смятат, че гласът им се чува на европейско ниво.

- Хората нямат позитивна нагласа за бъдещето както за ЕС, където 54% от отговорилите отбелязват, че „нещата не вървят в правилната посока“, така и за тяхната собствена страна.

Отчитайки тези данни на европейско, национално и регионално ниво, можем да обобщим, че гражданите дават стабилна подкрепа за ЕС, но имат не толкова позитивни възгледи за бъдещето, което ни даде основание да повишим информираността, да комуникираме и включваме общността, и най-вече интелигентната младеж на страната ни, в процесите за постигане на приоритетите на ЕС.

Още в началото на мандата си настоящата Комисия определи своите приоритети, така че да се съсредоточи върху големите и важни за Европа теми. Теми, при които ефективните европейски действия могат да имат конкретно въздействие при справянето с предизвикателствата, пред които са изправени всички европейските граждани като цяло. През последната година се постигна значителен напредък в изпълнението на стратегиите, които се очертаха в Плана за инвестиции за Европа, Цифровия единен пазар, Енергийния съюз,

Нова специалност ще подготвя учители по природни науки за прогимназиалния курс

Пловдивският университет „Паисий Хилендарски“ открива специалността **„Учител по предмета „Човекът и природата“**, а приемът стартира от новата академична година, съобщи заместник-ректорът по учебната и издателската дейност доц. д-р Мария Стоянова.

Промените в училищната образователна система поставят нови изисквания към университетите, които подготвят учители. В национален мащаб силно е намалял броят на тези висши училища, които подготвят преподаватели по природни науки – в момента вузовете с подобни специалности са само три. Непрекъснатите структурни и съдържателни промени в българското училище изискват от тях гъвкавост и инициатива при предлагане на нови учителски специалности, които да са съобразени с нуждата от конкретни учители специалисти, коментира доц. Стоянова.

Предвид намаления брой часове по природни науки в българското училище е трудно на учители само по биология, само по химия или физика да запълнят изисквания норматив от часове и да работят като такива. Освен това с преминаването на осми клас в гимназиалната степен много училища в страната ще обучават ученици само до седми клас. Това още повече ограничава възможността учители с по една или дори с по две специалности да имат часове, с които да покрият задължителния норматив и да бъдат назначени на пълен трудов договор.

Ето защо Пловдивският университет предлага за първи път в България нова учителска специалност **„Учител по предмета „Човекът и природата“**. Завършилите тази специалност ще получат базисни знания в областта на педагогическите науки, биологията, химията, физиката и астрономията и ще могат да преподават тези учебни предмети, както и учебния предмет **„Човекът и природата“** в прогимназиалния етап на българското училище. По този начин дипломираните по специалността ще могат много по-лесно да започнат работа като учители по четири учебни предмета в прогимназиалния етап – **„Човекът и природата“** (5. и 6. клас), биология, химия и физика в 7. клас. След едногодишно обучение по магистърска програма по някои от природните науки тези учители биха могли да преподават и в гимназиалния етап на българското училище.

Учебният план е внимателно балансиран по отношение на научните и на педагогическите учебни дисциплини, като обучението ще се фокусира само върху основните знания по природните науки, необходимите на бъдещите учители в прогимназиалната образователна степен. Ще бъдат избегнати трудностите, с които обикновено се свързва изучаването на природните науки, а разнообразието от учебни дисциплини ще направи обучението по новата специалност интересно и съвременно.

„Пловдивски университет“

Научна конференция за студенти и докторанти...

➔ От стр. 6

Европейската програма за сигурност, Европейската програма за миграцията, Съюза на капиталовите пазари, Плана за действие за справедливо и ефикасно корпоративно данъчно облагане, новата Търговска стратегия, Стъпките към завършването на икономическия и паричния съюз, Стратегията за единния пазар и Плана за действие за кръговата икономика. Информираността за този напредък и ролята на ЕС за подобряване на живота на хората по места ще повиши тяхното доверие и разбиране по „големите“ теми за всички европейски граждани.

В рамките на едва една година Европейският фонд за стратегически инвестиции започна да действа в 27 държави членки и доведе до 138 милиарда евро инвестиции, включително ново финансиране за близо 300 000 малки и средни предприятия.

Постигна се съществен напредък по отношение на възстановяването на контрола върху незаконните миграционни потоци. Европейската гранична и брегова охрана вече работи за засилване на контрола на външните ни граници само десет месеца след предложението на Комисията за нейното създаване. В същото време Европа показва солидарност с 1 милион сирийци, които намериха подслон и закрила тук. През изминалите дванадесет

месеца се преместиха и презаселиха други 15 000 бежанци.

През последните три години бяха създадени около осем милиона работни места в Европа. Намали се безработицата в България, но независимо от това безработицата продължава да е на неприемливо високо равнище, особено сред младите хора. Наш приоритет трябва да бъде информирането на широкото гражданство за усилията на ЕС да създаде възможно най-добрите условия за нашите млади хора, за да могат да придобият уменията, от които се нуждаят, и да бъдат активни на пазара на труда и в обществото. Трябва да има комуникация за новата Инициатива за младежта, така че на всеки млад човек да бъдат гарантирани реални перспективи за образование, обучение и заетост. Трябва да се работи за укрепване на програмата „Гаранция за младежта“ като инструмент за инвестиране в младите хора, в техните умения и в първите им стъпки в професионалното развитие, а също така и върху Инициативата за младежка заетост и новосъздадения през м. декември 2016 г. Европейски корпус за солидарност, чиято цел е да даде възможност на младите хора до 30-годишна възраст да допринесат активно за обществото в дух на солидарност, като успоредно с това придобият нови умения.

Въз основа на първоначалния успех на Плана за инвестиции за

Европа Европейската комисия се ангажира да удвои както продължителността, така и финансовия капацитет на Европейския фонд за стратегически инвестиции (ЕФСИ), който е базисен за инвестиции, нови стимули за работни места и растежа, но който все още не е достатъчно известен и популярен на местния бизнес и на хората в страната ни.

Включването на студентите и докторантите в подобен научен форум беше продиктувано от необходимостта те да осъзнаят усилията на ЕС за постигане на целите за устойчиво развитие и кръговата икономика, която предлага голям потенциал за иновации, растеж и работни места в съчетание с резултатите и ползите за околната среда и нашия икономически просперитет.

България освен с индустриален профил се характеризира и с широко застъпено селско стопанство. В тази насока комуникирането и осъществяването на връзката на селскостопанските производители с икономическите процеси и с институциите на ЕС би допринесло за опростяването и модернизирването на Общата селскостопанска политика и увеличаването на нейния принос към десетте приоритета на Комисията и към целите за устойчиво развитие.

В заключение отбелязваме, че при студентите и докторантите, изучаващи икономически и социални науки, се наблюдава

потребност да се говори достъпно, открито и честно. Подходът, който предложихме, е посланията и политиките на Европейския съюз да се превеждат и отправят към целевите ни групи на един разбираем език и в контекста на тяхното реално, местно и ежедневно измерение. Ето защо по време на докладите, дискусиите и обсъжданията, по време на формалните и неформалните разговори между участниците, загрижени за днешния и утрешния ден в европейския път на България, споделихме постигнати успехи и възникнали предизвикателства.

Безспорен резултат от Научната конференция за студенти и докторанти на тема „10 години България в ЕС – успехи и предизвикателства“ е постигнатото съгласие за развитието ни като общество, в което мирът, свободата, толерантността и солидарността стоят над всичко. Искаме да живеем в демокрация, с многообразие от гледни точки и критични, независими и свободни медии. Искаме да сме свободни да изразяваме мнението си и да сме сигурни, че никой индивид или институция не стоят над закона. Искаме Съюз, в който всички граждани и всички държави членки се третират по един и същи начин. Необходимо е да се изправим пред предизвикателствата и проблемите и заедно да утвърдим и преоткрием европейския си път към по добър живот – настоящ и бъдещ!

За деветнадесети път пловдивската идеите на над 70 докторанти

Радостина КОЛЕВА

На 11 и 12 май 2017 година в романтичната атмосфера на Дома на учените в Стария Пловдив се проведе Деветнадесетата национална научна конференция за студенти и докторанти под надслов „Словото – идеи, идеали, утопии“. Тази година форумът беше посветен на 120-годишнината от смъртта на Алеко Константинов. Традиционни организатори на събитието са Филологическият факултет на ПУ „Паисий Хилендарски“, Лингвистичният клуб „Проф. Борис Симеонов“ и Съюзът на учените в Пловдив.

В работата на конференцията се включиха над 70 млади изследователи от различни висши академични институции в България (Софийски университет, Пловдивски университет, Шуменски университет, Великотърновски университет, Нов български университет, Институт за български език и Институт по литература при БАН и др.), както и двама чуждестранни гости – докт. Йелена Павлович от Университета в Крагуевац, Сърбия, и маг. Зарташ Бабар от Университета във Файсалабад, Пакистан (заочно участие).

Дълъг е пътят на Словото – от езика на символите до Кирило-Методиевата азбука. То е рядък дар – превъзходство на човека над безсловесните творения, дрека на сърдечните ни движения, нишка от предавани човешки смисли. Словото ни възвисява до божественото начало, разширява духовните ни хоризонти. То е деликатността на фината натура, блясъкът на острия ум, ерудицията на интелектуалеца, простотата на аскета – все различни достойнства, а всички част от една цялост. Ние – посветените във филологията – сме призвани не само да обговаряме идеи, да изговаряме идеали, но и да ги превърщаме в същности. Тазгодишната Конференция ще е част от усилията ни споделените идеи да не останат единствено в сферата на утопичния, неосъществен замисъл, а да пребъдат като нов градивен елемент в зданието на всеобщия ни идеал – изящното Слово – с тези думи се обърнаха към присъстващите водещите церемонията по откриването на форума Анастасия Кехайова (Приложна лингвистика) и Полина Рекина (Български език и испански език). Тържественото откриване създаде истинска празнична атмосфера. Поздравления поднесоха

ректорът на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“ проф. д-р Запрян Козлуджов, зам.-деканът на Филологическия факултет доц. д-р Константин Куцаров, председателят на Съюза на учените в Пловдив проф. д-р Симеон Василев, докт. Олга Моллова от Лингвистичния клуб и Константин Обретенов от

Константинов, Емилиян Станев, Иван Вазов, Йордан Йовков и др., които не са били публично представяни досега в подобен формат. Авторы на графиките са студенти, дипломанти и докторанти към Катедрата по български език на Филологическия факултет при Пловдивския университет.

Още две събития се проведоха под егидата на конференцията. На 11 май, след края на първия конферентен ден, бе представена част от пиесата „Щастливеца иде“ на Руси Божанов с участието на студенти от класа на доц. Иван Налбантов в специалността „Актьорство за драматичен театър“ на ПУ

претирани различни особености на два или повече езика. Изследвани бяха както славянски, романски и германски езици, така също и корейски и китайски, а също и говорът на банатските българи.

В раздел „Литературознание“ също бяха представени доклади на различни теми – както тясно свързани с литературата, така и интердисциплинарни (свързани с области като история, публицистика, антропология и др.). Предмет на изследване беше и вечната общочовешка библийска тематика. Наред с демонстрирания интерес към различните периоди в развитието на българската литература, търсенията на участниците бяха свързани и с английската, американската, немската, руската, сръбската и дори китайската литература. Отново не липсваха съпоставителни изследвания, а неочакваният аналитичен ракурс в някои от докладите провокира оживени дискусии.

По време на конференцията и особено в приятната атмосфера по време на празничния коктейл, проведен в ресторант „F 10“, между младите хора се създадоха приятелства и се изгради основа за плодотворно бъдещо сътрудничество.

На 12 май, след края на заседанията по секции, беше тържествено представен сборникът с доклади от миналогодишната Осемнадесета научна конференция „Слово и памет“. С голямо вълнение авторите на докладите получиха сборниците с научните си публикации.

Последва церемония по награждаването на отличените участници в секциите за бакалаври и магистри. Доц. д-р Ваня Зидарова – член на Националното жури по езикознание, награди победителите в раздел „Езикознание“. Първата награда бе връчена на Константин Обретенов (Български език и италиански език, ПУ), а Йоанна Цекова (Руска филология, СУ) и Валя Богослорова (Антропология, НБУ) станаха лауреати на трета награда. Даниела Герджикова (Славистика, ПУ), Христос Стамур (Руска филология, СУ), Теодора Караджова (Български език и корейски език, ПУ) и Айсун

Традиционната обща снимка на участниците в конференцията

Студентския съвет на ПУ. Приветствия отправиха също основните организатори на събитието доц. д-р Красимира Чакърва и доц. д-р Татяна Ичевска. Те подчертаха, че вдъхновението за надслова на изданието 2017 на Конференцията не е случайно. Точно на 11 май преди 120 години е убит Алеко Константинов – пламенен радетел за висока нравственост, човек с недвусмислена и ярка лична и гражданска позиция към обществените проблеми от времето си.

Съпътстваща инициатива на конференцията беше постерната изложба „Грамматиката като свободно изкуство“. Представени бяха картини на изреченската структура, получени с помощта на Фразово-структурната граматика и нейните инструменти за анализ и образно представяне на изречението. Зрителите можеха да наблюдават архитектурата и дизайна на фрагменти от произведения на български автори като Алеко

„Паисий Хилендарски“, аплодирана възторжено от публиката. Състоя се и среща разговор с пловдивския писател сатирик Здравко Попов.

В двата раздела на конференцията – „Езикознание“ и „Литературознание“ – бяха обособени секции за докторанти, магистри и бакалаври. Притеснението при дебютна изјава на научен форум отстъпваше пред желанието на участниците да споделят своите идеи. Интересно и обогатяващо беше общуването с компетентното научно жури, което отправи градивните си критики и даде полезни насоки за бъдещата творческа работа на изследователите.

Темите в раздел „Езикознание“ се отличаваха с разнообразие, изчерпателност и актуалност. Те обхващаха почти всички области на езикознанието – фонетика и фонология, морфология, синтаксис, фразеология, история на езика, диалектология и др. Особено ценни бяха докладите, интер-

филологическа конференция обедини и студенти от цялата страна

Работен момент в една от литературоведските секции

Кабак (Тюркология, СУ) получиха поощрителни награди.

С убедителното си представяне Яна Желева от ПУ (Актуална българистика) заслужи първа награда в секцията за магистри, а Росица Стойкова

от същата специалност и университет бе отличена с втора награда.

Резултатите в раздела по литературознание обяви председателят на Националното жури доц. д.ф.н. Иван Русков.

Носители на първа награда в секцията за бакалаври станаха двама представители на СУ „Св. Климент Охридски“ – Йоанна Нейкова (Българска филология) и Иван Маринов (Българска филология).

Бяха присъдени четири втори награди: на Константин Обретенков (Български език и италиански език, ПУ), на Светослава Славова (Българска филология, СУ), на Траяна Латева (Българска филология, ПУ) и на Петя Даскалова (Българска филология, СУ). Носител на трета награда стана Илия Димитров (Българска филология, ПУ), а на поощрителна награда – Франческа Земярска (Българска филология, СУ). В секцията за магистри беше присъдена една поощрителна награда – на

Ани Иванова от специалността „Актуална българистика“ на ПУ „Паисий Хилендарски“.

Двата конферентни дни оставиха у участниците не само ярки спомени, но и вдъхновяващата идея за духовната мисия на хуманитаристиката в съвременния свят. Както отбеляза при закриването на форума доц. д-р Красимира Чакърва, деветнадесетото издание на конференцията потвърди статута ѝ на школа за млади таланти в науката за езика и литературата. *Надяваме се – подчерта организаторката – следващата конференция да бъде не просто още едно успешно научно събитие, но и незабравим празник на Словото, защото през 2018 г. ще честваме нейния 20-годишен юбилей.*

За трета година съм член на организационния екип на Конференцията, а тази година участвам в нея за пръв път.

Усещам все по-силно с всяка година как това „по декамеронски“ капсулирано в красивите си утопии общество става все по-сплотено в своя идеализъм, в борбата си с трудните за покоряване словесни върхове великани, където въвлечените в нея отдавна не виждаме вятърни мелници.

В езиковедската секция някои от участниците бяха избрали изключително атрактивен подход при презентирането на докладите си, предлагайки и екстралингвистичен поглед над описваните явления. Бяха представени изследвания, посветени на екзотични езици като китайски, корейски и др.

Литературоведската секция беше изпъстрена с доклади от широк тематичен обхват – от българска възрожденска до модерна западноевропейска литература, посветени на автори и заглавия, с които част от публиката се срещаме за първи път.

Конференцията остави у мен един истински смислен и красив спомен. Благодаря на всички, с които заедно го съградихме! Нека продължаваме да бъдем същите непоправими щастливци и непримирими ветрогонци!

Константин Обретенков
(Български език и италиански език, ПУ „Паисий Хилендарски“),
носител на първа награда в езиковедската секция и втора награда в литературоведската секция за бакалаври

Първото ми участие в конференцията се случи чак през последния ми семестър в университета, а приятните емоции, с които бе съпроводено то, ме убедиха, че съм пропуснала наистина много през изминалите години. Почувствах, че изтъкнати български учени проявяват интерес към доклада ми и виждат смисъл в него, а разговорът с тях ме вдъхнови и разкри нови изследователски перспективи пред мене. Уважението, с което се отнесоха към работата ми не само членовете на научното жури, но и присъстващите студенти и докторанти, ме накара да мисля, че може би тя е нещо наистина стойностно и че заслужава по-голяма доза и от собственото ми уважение.

Съветвам колегите, които се колебаят дали да споделят наблюденията си върху даден лингвистичен или литературен проблем, да проявят смелост, взимайки участие в подобен тип научни форуми, заради професионалното и духовно усъвършенстване, до

Отзиви на лауреатите

което отвеждат те, и заради цялото очарование на срещата с хора, обединени от обичта си към Словото, която преди всички

е път към опознаване и разкриване на неговата същност.

Яна Желева (Актуална българистика, ПУ „Паисий Хилендарски“), носител на първа награда в езиковедската секция за магистри

Националната конференция в Пловдив е форум с дългогодишна история, даващ възможност на студенти и докторанти от различни университети да обменят мисли, идеи и да се вдъхновят взаимно. Това академично събитие поддържа филологическия пламък и е своеобразна крепост на хуманитарното знание. Участието ми предизвика искрено ми вълнение и съм сигурна, че изигра важна роля за опита ми като млад учен. Благодаря на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“ и на организаторите на конференцията, че продължават тази прекрасна традиция.

Йоанна Нейкова
(Българска филология, 3. курс, СУ „Св. Климент Охридски“),
носител на първа награда в литературоведската секция за бакалаври

Конференцията „Пътят на словото – идеи, идеали, утопии“ предостави ценно пространство за изява на начинаещите изследователи: преживяване, което е особено полезно за добиване на авторско самочувствие и шанс за досег с утвърдени авторитети, които грижливо и внимателно слушаха и коментираха прочетените доклади. За мене ценни бяха разговорите с преподавателите в ПУ „Паисий Хилендарски“, с които вероятно не бих имал възможност да се запозная, ако това интелектуално събитие не съществуваше. Посрещането бе изключително сърдечно, а организаторите направиха всичко необходимо, за да осигурят една свежа и дружелюбна атмосфера за общуване; още повече че едва ли би се намерило по-подходящо място за това от прекрасния Дом на учението. Възможността за интелектуален диалог между младите е според мене рдващ със своето благородство проект, в който се надявам да участвам и догодина.

Иван Маринов
(Българска филология, 2. курс, СУ „Св. Климент Охридски“),
носител на първа награда в литературоведската секция за бакалаври

Приключи националната студентска олимпиада по математика, организирана от ФМИ

В три състезателни групи, разделени по специалности, се проведеха съревнованията в Националната студентска олимпиада по математика, организирана от Факултета по математика и информатика при Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“.

В проведлата се на 21 и 22 май 2017 г. олимпиада се включиха над 100 студенти от 14 висши училища от България и 4 от чужбина, отбеляза деканът на ФМИ проф. д-р Антон Илиев.

Класирането в първата състезателна група – група „А“, е както следва: първо място за Софий-

От ляво надясно: отличените студенти Димитър Дойчев и Иван Найденов – съответно във 2. и 3. курс на специалността „Математика“ в ПУ, деканът на ФМИ – проф. д-р Антон Илиев, и председателят на журито – доц. д-р Боян Златанов

ския университет „Св. Климент Охридски“, второ място за Техническият университет – София, трето място за Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“. В група „Б“ на първо място е Университетът по архитектура, строителство и геодезия, втори е Русенският университет „Ангел Кънчев“, а трети – Техническият университет – Варна.

Първото място в група „В“ зае Икономическият университет – Варна, второто – СУ „Св. Климент Охридски“, а третото – Висшето училище по застраховане и финанси.

„Пловдивски университет“

Факултетът по математика и информатика ориентира специалностите си към очакванията на работодателите

За професиите на бъдещето подготовката започва в настоящето, затова уменията и компетентностите, придобити в програмите на Факултета по математика и информатика на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“, са ориентирани към очакванията и изискванията на работодателите в сектора, заяви деканът проф. д-р Антон Илиев. Преподавателите в магистърските програми имат непосредствен опит с IT бизнеса, а много от тях са ръководители или специалисти в софтуерни фирми.

Завършилите ФМИ намират професионална реализация на силно атрактивни работни места, свързани със съвременните информационни технологии, коментира проф. Илиев и припомни, че възпитаниците на факултета са носители на престижни национални и международни награди.

Очакваме интереса на бъдещите студенти да привлекат и най-новите бакалавърски програми „Софтуерно инженерство“ и „Математика, информатика и инфор-

мационни технологии“, каза проф. Илиев. Първата от двете специалности наред с вече познатите и утвърдени бакалавърски програми „Софтуерни технологии и дизайн“ и „Информатика“ ще заинтригуват бъдещите IT експерти.

Ориентираните към бизнеса най-вероятно ще изберат специалността „Бизнес информационни технологии“, а бъдещите преподаватели и ръководители в училищата ще се спрат на „Математика“, „Информатика и информационни технологии“ или „Информационни технологии, математика и образователен мениджмънт“. Желаящите да усвоят висшата математика и да я прилагат в различни области на науката и бизнеса разполагат с три възможности за избор: „Математика“, „Приложна математика“ или „Бизнес математика“. Тези специалности могат да се изучават както в редовна, така и в задочна форма.

Обучението в бакалавърските програми на ФМИ на ПУ „Паисий Хилендарски“ предлага базови технологични дисциплини и практикуми, специализирани дисциплини,

работа в екип по проекти за разработване на реални приложения, избираеми дисциплини за по-тясна специализация и завършва с дипломна работа или държавен изпит.

Всички студенти от информатичните специалности за бакалаври провеждат практика по специалността и преддипломен стаж във фирма. Учебните планове и програми са съобразени с изискванията на бизнеса и пазара на труда. Редица избираеми дисциплини се преподават от водещи специалисти от софтуерни фирми.

Бъдещите специалисти по софтуерни технологии избират измежду четири нови магистърски програми според желаната от тях специализация: графични среди и потребителски интерфейси, мобилни системи и приложения, софтуерни архитектури и средства и системи с изкуствен интелект.

Информация за всички бакалавърски и магистърски програми на Факултета по математика и информатика на ПУ „Паисий Хилендарски“ представя специализираният сайт: <http://fmi-plovdiv.org>. За бакалавърски програми: <http://fmi-plovdiv.org/index.jsp?id=1387&ln=1>; за магистърски програми: <http://fmi-plovdiv.org/index.jsp?id=1388&ln=1>

Тези, които предпочитат по-скоро да работят в бизнес среда, отколкото да разработват софтуер, или имат желание да съчетават и двете възможности, ще изберат магистърската програма „Бизнес информационни технологии с английски език“.

Сегашни и бъдещи учители по математика, информатика, информационни технологии могат да придобият магистърска степен в съответната дисциплина, по която преподават или към която желаят да се насочат.

Хората от приложната сфера, работещи с математика, също могат да продължат образованието си по приложна математика.

За бакалаври, завършили специалност от научното направление на съответната магистратура, обучението е с продължителност 1 година, а за бакалаврите, завършили в други направления – 2 години.

Проф. д.ф.н. Никола Балабанов – на 80 години

На 15 май 2017 г. в зала „Компас“ беше тържествено чествана 80-годишнината на проф. д.ф.н. Никола Балабанов, за когото с пълно право може да се каже, че е част от живата история на пловдивската алма матер – той е първият щатен асистент в нашия университет и е преподавал в него повече от 50 години. Организатори бяха ПУ „Паисий Хилендарски“, Физическият факултет, Съюзът на физиците и Българското ядрено дружество, а сред присъстващите имаше хора от всички генерации – студенти, преподаватели, приятели и съученици на юбиляра. Честването беше съчетано и с премиерата на току-що излязлата книга „Върхът Данов“, посветена на видния просветен деец и издател Христо Г. Данов, с която проф. Балабанов оформи „пловдивското възрожденско трихълмие“, в което е включил още Найден Геров и Йоаким Груев.

Ректорът проф. д-р Запрян Козлуджов му връчи академичния орден на Пловдивския университет. Прочетени бяха поздравителни адреси от министъра на образованието и науката г-н Красимир Вълчев, от декана на Физическия факултет при СУ „Св. Климент Охридски“ проф. д.ф.н. Александър Драйшу, от председателя на Агенцията за ядрено регулиране ст.н.с. д-р Лъчезар Костов. Поднесени бяха приветствия от множество институции: г-жа Пенка Лазарова от името на Съюза на физиците в България, проф. д.б.н. Диана Петкова – председател на Съюза на учениците в България, доц. д-р Тодорка Димитрова от името на Съюза на учениците в България – клон Пловдив, доц. д-р Веселин Кметов – декан на Химическия факултет, проф. д-р Антон Илиев – декан на Факултета по мате-

Проф. д.ф.н. Никола Балабанов

матика и информатика, доц. д-р Ангелина Тодорова от дамския Биоретроклуб. В качеството си на домакин последното приветствие поднесе деканът на Физическия факултет доц. д-р Желязка Райкова, която е и един от многобройните студенти на проф. Балабанов, продължаващи неговия академичен път.

Главният редактор на вестник „Пловдивски университет“ Тильо Тилев връчи на проф. Балабанов плакет като знак на признателност за дългогодишното сътрудничество на страниците на изданието и по случай избирането му за почетен член на редакционната колегия.

Проф. Балабанов произнесе „Слово за учителя“, посветено на неговите преподаватели, допринесли най-много за личностното и професионалното му развитие.

Пожелаваме му много здраве, щастие и да съхрани в бъдеще своя дух и всеотдайност в популяризирането на българската наука и култура, а благодарното потомство един ден да ни събере на премиерата на книга със заглавие „Върхът Балабанов“! На многая и благая лета!

„Пловдивски университет“

Проф. д.ф.н. Никола Петков Балабанов

е роден на 15 май 1937 г. в град Пловдив. Завършил е специалността „Физика“ в Софийския университет „Св. Климент Охридски“ през 1960 г.

В Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“ е работил в продължение на 51 години като: асистент (1961 – 1970), доцент (1970 – 1983) и професор (1984 – 2012); доктор на физическите науки (1982). Ръководи катедра „Атомна физика“ в продължение на 25 години (1972 – 1993; 1995 – 1999), избран е за заместник-ректор (1972 – 1976), ректор (1989 – 1993) и декан на Физическия факултет (1995 – 2000).

Специализирал в Московския университет (1965 – 1966) и в Обединения институт за ядрени изследвания – Дубна, Русия (1971 – 1973), и др.

Ръководител и научен консултант на 8 успешно защитени дисертации. Автор на повече от 300 научни публикации и доклади, на 10 учебника за студенти и ученици и на 19 научнопопулярни книги.

Ръководител на няколко десетки стопански договора за приложение на ядрени методи.

Проф. Балабанов е участвал в редица административни и обществени органи за управление на науката и образованието: комисии към ВАК (1975 – 1983; 1995 – 2000); Висшия учебен съвет към Министерството на образованието (1993 – 1995); Акредитационния съвет към Националната агенция за оценяване и акредитация (2004 – 2008); заместник-председател на Съвета за духовно развитие в Пловдивски окръг (1986 – 1989); председател на Обществения съвет за наука и висше образование в Пловдивска област (1997 – 1999); председател на Съюза на физиците в Пловдив (1975 – 1990); председател на Съюза на учениците в Пловдив (1996 – 1998); научен секретар и председател на Пловдивската ученическа академия (1982 – 1985); член на Инициативния комитет за подготовка на кандидатурата на Пловдив за Европейска столица на културата (2012), председател на журито за оценка на проектите; член на редколегиата на списание „Светът на физиката“ (от 1983 г. досега) и негов главен редактор (1987 – 1995); понастоящем е член на редакционния съвет към списание „Наука“ (Съюз на учениците – София); председател на 9 научни конференции и симпозиуми, посветени на обучението по физика и приложението на физиката в промишлеността.

За своята богата научна и административна дейност е награждаван с орден „Св. св. Кирил и Методий“ (1981) и орден „Червено знаме на труда“ (1986); избран за почетен член на Съюза на физиците (1986); два пъти е получавал почетния знак на Пловдив (2005 и 2012 г.); два пъти е награждаван с академичния орден на Пловдивския университет „За изключителни заслуги“ (2007 и 2011 г.); получил е почетния знак на Обединения институт за ядрени изследвания „За многогодишна и плодотворна работа, способстваща за научните постижения и развитие на ОИЯИ“ (1981); носител на наградата „Леонардо да Винчи“ на Европейския съюз за участие в екип с особен принос в образованието (2004); определен за „Следовник на будителите“ от Гражданско сдружение „Мемориал на духовността“ (2015).

Поздравителен адрес

от Министерството на образованието и науката

Уважаеми проф. Балабанов,
Поднасям искрените си поздрави и най-добри пожелания по случай Вашата 80-годишнина.

Забележителна и богата на постижения е дългогодишната Ви работа, с неоспорим принос към българската наука и образование. Световнопризнат и доказан в научните среди, автор на множество трудове и публикации, пример и повод за гордост и за самочувствие за всички български граждани, Вие сте човек, който е оставил своя отпечатък в историята на ПУ „Паисий Хилендарски“. С изключителните си качества Вие сте пример за подражание на всички, докоснали се до Вашата личност – колеги, партньори, учени, студенти и приятели. Най-искрено Ви пожелавам здраве, бодрост и успех във всички нови начинания и следващи изследователски проекти!

Честита годишнина!

Красимир ВЪЛЧЕВ –
министър на образованието и науката

Поздравителен адрес от Физическия факултет

Уважаеми професор Балабанов,

От името на колегите от Физическия факултет на Пловдивския университет Ви поздравявам най-искрено за достойния Ви 80-годишен юбилей.

Ние високо оценяваме приноса Ви за основаването и укрепването на Физическия факултет и изказваме нашата признателност за многогодишната Ви успешна дейност за утвърждаването на физичните изследвания и изучаването на физиката в град Пловдив.

Дълбоко уважаваме достойно извършения от Вас академичен професионален път и сме благодарни за Вашата ангажираност и съпричастност към живота във Факултета.

За физиците от Пловдив Вие ще си останете винаги емблема и пример. Уверяваме Ви, че имате достойно място както в историята на Факултета и на Университета, така и в сърцата на всички, които са работили с Вас.

Пожелаваме Ви много здраве, дълъг и пълноценен живот!

С уважение, чест и почитание: доц. д-р Желязка РАЙКОВА –
декан на Физическия факултет

Проф. д.ф.н. Никола БАЛАБАНОВ

ПРЕДЮБИЛЕЙНИ

При мене снегът отдавна дойде и ето че „дочаках, доживях“ 80-годишна възраст. И въпреки че „виното“ в мене продължава да кипи, редно е да „тегля чертата“ и да споделя с по-младите си колеги какво съм свършил, недовършил и несвършил през тези години. Един афоризъм на Оскар Уайлд обаче ме предупреждава: „Хората могат да ви простят всичко, но не и успехите“. Затова е най-добре да подреда нещата в обратен ред. Ще започна с моите неуспехи, което, надявам се, ще хареса на онези хора, които големият писател има предвид.

Първият ми неуспех е свързан с провалено ми кандидатстване в пловдивското музикално училище. Това стана през далечната 1948 година. При завършването на началното училище класната посъветва няколко ученици, между които и мене, да кандидатстваме в това училище. Аз обичах да пея, пеях в хора на училището, имах някакви гласови данни, но за подобно развитие на образованието ми нито аз, нито родителите ми бяхме мислили. Без да ги питам – все пак мнението на учителката беше по-важно – и без каквато и да е подготовка, един летен ден аз прекъснах игрите и се явих на приемния изпит.

Училището се намирало на ул. „Цар Асен“ №5. (сега там стърчат само фасадните му стени). Влязох в стаята, в която се провеждаше изпитът, без да знам в какво ще се състои той. Най-напред ме накараха да изпея по мой избор някоя песен. Никакви проблеми, опънах шия и изпах една от популярните по онова време бригадирски песни „Елате, хиляди младежи“. Второто изпитание се състоеше в отгатването на нотите, които някаква леличка изсвири на пианото. За мене това бяха наистина гатанки и аз отговарях наслуки. След това ми казаха, че списъците с приетите в училището ще бъдат обявени след няколко дни.

На посочената дата аз отидох в училището, придружен от няколко момчета от махалата (аз съм от „Кючук Париж“). Колективно търсене не откри моето име в списъците. Това предизвика спонтанна радост у всички – аз си оставах обикновено момче от квартала, не измених на неговия пролетарски характер.

Образованието си продължих в кварталните училища, завърших ги добре, завърших успешно и Софийския университет. От 1961 г. бях вече асистент в Пловдивския висш природо-математически институт. През 1963 г. бях един от основателите на катедрата по атомна физика.

Един ден ме срещна директорът на гимназията, която бях завършил, и ме покани да изнася лекция в кварталното читалище. То се намирало в културния дом на квартала – кино „Въстаник“, а моят директор Атанас Марков беше председател на читалищния съвет и се грижеше за неговата дейност. Тази дейност беше много богата – всяка седмица пред съкварталците се изнасяха публични лекции от различни специалисти. Салонът винаги беше пълен, но най-желаните лектори бяха лекарите. Публиката се състоеше предимно от въз-

Проф. д.ф.н. Никола Балабанов

растни хора, а за тях най-важните проблеми бяха (и си остават) здравословните.

Моята лекция беше посветена на атомното ядро, ядрените сили и ядрената енергетика. Актуални за бъдещата икономика на страната, за моите съкварталци тези въпроси нямаша дори десетостепенна важност. Съсем естествено,

моят лекторски дебют беше напълно неуспешен.

След лекцията стана една баба и без всякакви деликатности изрази може би становището на мнозинството от слушателите: „Момче, може да си много умен, но от твоята лекция нищо не разбрах!“.

Г-н Марков се опита да „замаже“ ситуацията, но смятам, че и той, и аз съжалявахме за неуспешно избраната тема за тази публика.

Неуспешен беше моят дебют и като автор.

Няма да споменавам за стиховете от ученическите ми години, които изпращах в София на вестник „Литературен фронт“, на писателя Орлин Василев. Отговорът им беше един: „Трябва да учите още!“.

По средата на 70-те години имах вече понатрупан опит като университетски преподавател. Един ден при мене дойде някогашният ми учител по физика Владимир Харалампиев и предложи да напишем заедно книга за светлината. Той беше признат за един от най-добрите преподаватели по физика в страната и имаше издадени няколко книги по астрономия с професор Никола Николов от София.

Темата за светлината е много хубава както от гледна точка на класическата, така и на

„И на, дочаках, доживях;
дойде снегът, пътът слабее –
кат всичко живо остарях,
сърцето само не старее.“

Иван Вазов

„Понякога измамливи са белите коси –
така покрита със вековен прах бутилка
прикрива виното, готово да кипи.“

(по Лермонтов)

модерната физика. Написахме книгата и я предложихме в издателство „Просвета“. Оттам я дали за рецензия на доц. Иван Лалов (по-късно професор). Той не препоръчал книгата за издаване. На мене обясни, че написаното от мен било издържано, но другата част – не. Аз приех неуспеха и като мой. (Това не промени нашите отношения с проф. Лалов. И досега той е един от най-близките ми колеги в София.)

Последният ми голям неуспех бе

опитът ми да вляза в политиката.

През пролетта на 1990 г. бях поканен да участвам в изборите за Велико народно събрание с листата на БСП. Въпреки съветите на баща ми да не влизам в политиката, дадох съгласието си. На изборите депутатското място от района (по мажоритарната система) спечели колегата от музикалното училище Андрей Андреев, кандидат от СДС. На следващия ден областният вестник коментираше парадокса: пловдивчани са предпочели за депутат начинаещ преподавател вместо професор, доктор на науките и ректор на университета.

Това беше една от първите прояви на „промяната“ и аз я приех без особена болка. Бях един от първите, които поздравиха г-н Андреев за успеха.

(Двадесет и пет години по-късно се срещнахме случайно с г-н Андреев. Аз не го познах, но той ми се обади и поговорихме за миналото. Сподели, че е бил силно разочарован от политиката на СДС и особено от Иван Костов. Сега той работи в Германия.)

Във втората част на моята изповед ще споделя някои

„пропуснати“ възможности

в моето развитие. Житейските пътища, по които се движим, имат много завои, отклонения и кръстовища. От избора на посоката понякога е зависело бъдещето ни – изборът на една от възможностите може да е означавал пропуснати шансове за по-добро развитие. Спомням си някои „пропуснати“ от мен подобни възможности. (Кавичките трябва да се възприемат като знак, че не съжалявам за изборите, които съм направил.)

Първи случай. Развитието ми в училище – от прогимназията, когато прописах стихове, до завършването на гимназията – беше по-скоро в лоното на литературата. В 11. клас

ПРИЗНАНИЯ

литературните ми способности бяха високо оценени (спечелен окръжен конкурс, автор на пиеса, с която училището се представи на национален преглед). А аз взех, че кандидатствах за специалността „Физика“ в Софийския университет. По онова време се увлякох по астрономията и често наблюдавах звездите с бинокъл. Светът на звездите ми се видя по-интересен от земния. Така заради астрономията се „отклоних“ от литературата към физиката. За моите средни способности следването не се оказа трудно и през 1960 г. завърших успешно университета.

Втори случай. При завършването на университета бях поканен на работа в апарата на Централния комитет на Комсомола. Основанието за това беше моята добра организационна дейност по време на следването. Много колеги от другите факултети приемаха каквато и да е работа, стига да останат в София. Мене това съвсем не ме блазнеше. Отказах предложението и постъпих като учител в село Голямо Конаре (днес град Съединение).

Трети случай. Само половин година по-късно (февруари 1961 г.) бях избран за асистент в Софийския университет след успешно издържан конкурс. Но и на това място не беше съдено да остана за дълго време. Появи се нова извънстолична „магистрала“ за кариерното ми развитие. През лятото на 1961 г. в Пловдив беше открит Висш природо-математически институт. Подадох молба до министъра и той разреши да се прехвърля в новосъздадения институт. Така станах неговият пръв асистент.

(Четиридесет години по-късно моят колега проф. Стоил Миховски на своя юбилей разказа интересен спомен. След завършването на специалността „Математика“ той бил оставен да работи в София, в първия у нас изчислителен център. През следващата година и той решил да се прехвърли в Пловдив. Колегите го увещаваха: „Кой будала ще изостави София заради провинцията!“ А някой се обади: „А, има, има такива. Миналата година Никола Балабанов постъпи така“. Както се вижда, някои са ме смятали за будала, но това не ме обижда.)

Четвърти случай. Минаха доста години. Бях вече пуснал „корени“ в Пловдивския университет – с професорско звание, с докторска степен и с 4-годишен актив като заместник-ректор. През 1984 г. в Пловдив се проведе симпозиум „Физика и електронизация“. На него дойде и един колега – професорът в Софийския университет Андрей Апостолов, който работеше и като сътрудник в отдел „Наука и образование“ към ЦК на БКП. Той ми каза, че е упълномощен да ми предложи да се прехвърля в София, за да поема ръководството на катедрата по физика в Техническия университет. Тази катедра беше най-голямата физическа катедра в страната, с 60 души със-

тав, и това е създавало сериозни трудности в организацията на нейната работа.

Аз ръководех вече над 10 години

пловдивската катедра по атомна физика и това задоволяваше моите амбиции. И този път отказах.

Пети случай. В края на 1988 г. една вечер ми се обади по телефона акад. Христо Христов, директор на Ядрения институт към БАН. Каза ми, че в ОИЯИ – Дубна, са се овакантили заместникдиректорски места на две лаборатории (в този институт във всяка лаборатория работят около 1000 души). Едно от тях се полгало на България по ротационния принцип. Предложи ми да заема едно от местата – аз имах сътрудничество и с двете лаборатории. Помолих го да ми даде един ден за размисъл, след което отказах. (Може би това е единственият отказ, за който съжалявам.)

Шести случай. Беше краят на прословутата 1990 година, първата година от „промяната“. Великото народно събрание взе решение да създаде коалиционно правителство с участието на СДС и БСП начело с Димитър Попов. От София ми се обади колегата доц. Жеко Жеков (депутат от СДС) и ми каза, че пловдивската група депутати от СДС смятат да предложат мене за министър на просветата. Напълно изненадан от жеста, този път поисках само час за размисъл. След един час се обадох на телефона, който той ми даде, и съобщих своя пореден отказ.

(За министър на просветата беше назначен ректор на едно от софийските висши училища. При среща с него на моя въпрос как се чувства, той ми отговори кратко: „Поне си осигурих голяма пенсия!“. За такава възможност не бях помислил.)

Седми случай. Две-три години по-късно имах отново подобно предложение. Оваканти се мястото на председателя на Комитета за мирно използване на атомната енергия (с ранг на министър). Въпреки че длъжността беше много близко до моята специалност, колебаех се и се консултирах с моята колежка Наталия Янева – професор в Ядрения институт. Тя ме предупреди, че в София има страшна енергийна мафия, която ще ме задуши. Не посмях да поема този риск и отказах. Месец по-късно на някакво съвещание в Пловдив един софийски колега повтори предложението за комитета. Обясних му, че вече съм отказал на това предложение, но той ме контрира: „Ти си отказал на предишното, направено от БСП, сега ти правим предложение от СДС“.

Отказах и този път. Така и не разбрах какви бяха тези симпатии от СДС към мене?! Но за да не си помислите, че винаги съм отказвал, ще посоча обратен пример.

През 1996 г. бях избран за председател на съюза на учените в Пловдив. По моя инициатива обявих всички университети и научни институти в града за колективни членове на Съюза и започнах периодично да събирам ректорите и директорите на тези институции. Впечатлени от нашата дейност, на 30 май 1997 г. областният управител г-н Андон

Андонов и кметът на Община Пловдив г-н Спас Гърневски (водачите на СДС в Пловдив и областта) издадоха заповед за създаване на „Обществен консултативен съвет по наука, образование и регионално икономическо развитие“. Аз бях определен за председател на същия съвет и до края на мандата си изпълнявах тази длъжност.

След всички посочени по-горе „пропуски“ мога да заявя: Не се смятам за ошетен. Не се смятам и за герой заради отхвърлените възможности. В основата на всички „откази“ стоеше желанието ми да работя в Пловдивския университет. Той беше и си остава моят Университет, моята Алма Матер, независимо от всички обрати в неговото и моето развитие. От миналото остават приятните спомени, че съм бил оценяван и търсен от различни институции за управленска дейност.

Накрая може би трябва да направя равносметка на живота си, защото

„Житъ останалось так недолго.

Ворон дышит на плечах...“

Внимателният читател вероятно ще попита има ли

нещо, което съм постигнал.

Мисля, че за скромните си възможности постигнах немалко в своята работа, а именно:

В работата си като учен и преподавател: доктор на физическите науки и професор по ядрена физика.

В управленската дейност: ректор, заместник-ректор и декан на факултет, ръководител на Катедрата по атомна физика в продължение на 25 години.

В национален мащаб: член на ВАК – 13 години, член на Акредитационния съвет към НАОА, член на Висшия учебен съвет.

В обществената дейност: заместник-председател на Областния съвет за духовно развитие (1986 – 1989), председател на Обществения съвет за наука и висше образование в Пловдивска област (1997 – 1999), председател на Пловдивската ученическа академия, председател на Съюза на физиците – клон Пловдив, председател на Съюза на учените в Пловдив и др.

За да не раздражня някои хора с избрани постижения, бързам да призная, че навярно съм допускал много грешки – и като администратор, и като преподавател, и в обществената дейност. Моят учител професор Леон Митрани казваше, че „правото да се греши, е основно човешко право.“ Аз използвах това свое право, още повече че работих в различни сектори на живота. Допуснатите от човека грешки са пропорционални на обема от дейности, с които той се занимава.

Както споменах в началото, в мен „виното продължава да кипи“, продължавам още да действам, следователно, продължавам да греша. Настроението ми е съвзвучно със стиховете на големия руски учен генетик, академик Н. П. Дубинин:

*„Последние года, как песнь,
Как бездны непредсказанность течения,
Грехов моих компьютеру не счастье,
Но я иду, я жду грехопадения.“*

Религиозният синкретизъм като културна памет в извънкласните форми по литература

Доц. д-р Соня РАЙЧЕВА

С д-р Маргарита Димитрова се запознахме индиректно. Представи ми я доц. д-р Вл. Янев чрез нейните книги „Прагматична философия на ученето“ (учебно помагало) и монографията „Баните – бит, традиции и дълголетие“. Отделно, от Регионалния инспекторат по образование я посочаха като успешен и иновативен главен учител в Баните, Смолянска област. Потърсих възможни пътища да се срещнем и това скоро ми се удаде: ежегодният Пътуващ семинар, организиран от сектор „Методика“ при Филологическия факултет на ПУ „Паисий Хилендарски“, бе насочен да проведе своя обмен на идеи и методически решения тъкмо в Баните, в СОУ „Христо Ботев“, училището на Маргарита Димитрова. Темата бе „Преподаване на Библия и Коран в мултикултурна среда“.

Семинарът, състоящ се от студенти хуманитаристи, базови учители от Пловдив и университетски преподаватели от ПУ – като гости, и домакините – учители, ученици и родители от Баните, бе на особено високо ниво. Защото присъствахме на открит урок, презентация, фолклорни изпълнения, дискусия, кръгла маса и други инициативи, които показваха професионализма на колегите учители и топлото гостоприемство на жителите на Баните.

По желание на студенти и пловдивски учители и на другата година бе организиран Пътуващ семинар пак в Баните. Този път темата, подбрана и разработена от М. Димитрова и съмишленици, бе „Поезията на Ботев и българската национална идентичност, параметри на моралността в днешния ден“. Създаденият дискуссионен форум, организиран около спектакъл, илюстративни презентации, кръгла маса, иновативни подходи и форми, интерактивни ситуации и други, отново на завидно високо ниво, бе свидетелство за отговорен принос.

Така се стигна и до дисертацията на тема „Религиозният синкретизъм като културна памет в извънкласните форми по литература – 8. и 9. клас от региона на с. Баните, област Смолян“, с научен ръководител проф. д.н.к. Мария Шнитер – дисертация, особено сложна поради деликатния предмет на изследване. Но не и за М. Димитрова. Интердисциплинарният характер на разработката обхваща етноложко проучване, от една страна. От друга страна, изследователската амбиция се фокусира върху методи-

чески аспект с приложен характер. Успешната защита превърна главния учител в доктор по филология, а аз, като председател на научното жури, станах свидетел на убедителния научен принос на М. Димитрова и колегиалната почит от страна на рецензентите към труда ѝ. В същата година, 2012-а, тя придобива и първи клас квалификация.

От 2014 г. в продължение на една година д-р Димитрова е преподавател по БЕЛ в СОУ „Паисий Хилендарски“ в Пловдив, като по същото време работи и като хоноруван преподавател във Филологическия факултет на Пловдивския университет, катедра „Българска литература и теория на литературата“, секция „Методика“.

От 2015 г. работи като преподавател по български език в Департамента за езиково и специализирано обучение към Медицинския университет – Пловдив, секция „Български език“. Продължава да участва в научни форуми и да развива научно-приложния си принос в редица публикации.

Една от тях е току-що излязлата ѝ монография в 2 части: „Религиозният синкретизъм като културна памет в региона на с. Баните, област Смолян“ и „Динамичен модел на обучение по български език и литература в мултикултурна среда“ (2017 г.). В първата част още в началото се изясняват понятията мултикултурност, явлението религиозен синкретизъм, криптохристиянство, спецификата им на Балканите и в Родопската област. В разгърнат план етноложкото проучване засяга празничната система

на Баните и околността семейната обредност (раждане, сватба, смърт), словесния фолклор, обредни практики и др.

Втората част е своеобразен методически принос на точно определена методология и методи на работа. Представен е социокултурен фокус от различни културни модели, в чиято основа битуват ценности, традиции, обичаи, ритуали, запечатали културната национална памет. Априорните експерименти са в различна мултикултурна среда: от малкото селище, в което е съсредоточен религиозният синкретизъм, реализиран като родова памет в извънкласни форми по литература и български език, през тракийско училище и университетската среда в големия град (Пловдив).

Монографията стартира с параграф върху личностното развитие, което се влияе и формира от закодираната културна памет в религиозния синкретизъм, приложим в границите на малкото селище. Това е средищният център на с. Баните и околните сателитни села.

Прилаганият методически експеримент цели да проследи различни ценностни характеристики, противопоставяни на глобалните тенденции: антагонизъм, агресия, нетолерантност, загуба на човечност и др. Интерес представлява автобиографичният аспект, вплетен в изследователския процес.

Изследователските процедури се опират върху две направле-

ния, изграждащи интердисциплинарния характер на монографията. От една страна, проследява се регионалният синкретизъм, битуващ като културна памет в района на с. Баните. От друга страна, експериментира се динамичен модел с методически ориентири в задължително избираеми предмети и в извънкласни форми на работа по български език и литература.

Използвани са етноложки методи, като наблюдения, интервюта, анкети, чрез които се проследява криптохристиянството в общините Баните и Гърмен. В методическия раздел за целите на изследването се ползват комбинирани методи: теренна методика, методи на наблюдение, експеримент, съпоставка, анкетиране и др.

Проблемните области, върху чиято основа се градят научните тези, са: етични норми в православие и ислям; сходни човешки ценности в свещените книги – Библия и Коран; общи ценностни корени между християни и българи мюсюлмани.

В продължение на 25 години учителска практика д-р М. Димитрова изследва бита и традициите на региона, в който живее, водена от амбицията да изведе ценностен модел, основан на етични норми, характерни за двете съвместно битувачи религии в района около Баните – християнство и ислям. В това мащабно изследване е включен разностранен контингент: от ученици от прогимназиялния и гимназиялния етап през възрастни информатори от 18 до 107 години, до базови учители, експерти, университетски преподаватели, студенти и научни работници. Всеки, който прояви интерес към монографията на д-р Димитрова, ще придобие обективна представа за този задълбочен труд. Но бих направила следните няколко анонса: етапите на експеримента с развиващ характер – предварителен, основен и заключителен, обобщават не само методическите акценти, а представят системните креативни идеи на авторката като цел, реализация и резултат.

Първо състезание по решаване на казуси в Юридическия факултет

Иван КЪРЧЕВ

През 2017 г. се навършват 25 години от създаването на Юридическия факултет на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“. Четвърт век образователната институция продължава да се развива, да надгражда всичко онова, което е постигнато от предишните поколения. Месец преди да започне поредната изпитна сесия за студентите прависти, се проведе първото по рода си в града под тепетата, състезание за решаване на казуси по гражданско и търговско право. Без да се търси символиката, дали дело на случайността или знак за нови успешни 25 години занапред за самия Юридически факултет, в състезанието се впуснаха 23 студенти от редовната форма на обучение. Имаше представители от всички курсове с изключение на 1. курс,

Победителите от отбор „Ноториум“, който бе в състав: Елеонора Димитрова, Христофор Христов, Деян Христов и Илиян Янкулов

тъй като на тях тепърва им предстои да положат изпити по основополагащи предмети, каквито са общата теория на правото и гражданското право – обща част.

Участниците в състезанието бяха разпределени в 6 отбора, които образуваха 3 двойки. Всички отбори имаха колоритни

и интересни имена – „Фибоначи“, „ОТДП“, „Фортуна“, „Параграф“, „Ноториум“ и „Сила“. Чрез симулативен съдебен процес, в който единият отбор бе ищец, а другият – ответник, бъдещите юристи буквално се гмурнаха в дълбокото, за да решат казуса, който бе спор за имоти, и така да защитят съответно наелите ги ищец и ответник. Състезанието премина на два етапа: първия – изготвяне на искова молба и съответно възражения и насрещни искове, втория – устна защита на претенциите. В ролята на съдебен състав влязоха: доц. д-р Люба Панайотова, доц. д-р Ярослава Генова, гл. ас. д-р Димитър Топузов, гл. ас. д-р Жана Колева, гл. ас. д-р Гергана Гозанска, докт. Андреан Славчев и Маргарита Балабанова. След оспорвана битка с множество качествени аргументи от страна на състезателите журито определи следното класиране на отборите: 1. място – „Ноториум“, който включваше Елеонора Димитрова, Христофор Христов, Деян Христов и Илиян Янкулов. След тях останаха участниците от отбор „Фортуна“ – Веселина Учкова, Жанет Вълкова и Дочка Пеева. Ако бе спортно събитие, трети на почетната стълбичка трябваше да се качат състезателите от отбор „ОТДП“, който бе съставен от Илиана Караколева, Кристиан Костадинов, Кристина Ловчалиева и Тодор Рогошев. След тях се нареди тимът на „Параграф“ с участници Драгослава Кръстева, Славка Червенилева, Иван Кърчев и Елмир Паликаров; отбор „Фибоначи“ – Лейла Адемова, Фони Стефанов, Иван Дончев, Изабела Петкова,

и отбор „Сила“ – Десислава Василева, Радостин Радев, Надежда Аракчиева и Наско Атанасов.

Организатори на събитието бяха Юридическият факултет, Европейската асоциация на студентите по право – „ЕЛСА – Пловдив“, Факултетният студентски съвет на ЮФ и Студентският съвет на ПУ „Паисий Хилендарски“.

Първото състезание за решаване на правни казуси в Пловдив бе уважено и от двамата заместник-декани на Юридическия факултет – доц. д-р Теодора Филипова и доц. д-р Христо Паунов, в чийто ресор е и работата със студенти. Думи на благодарност от участниците за така чаканото събитие бяха отправени както към тях, така и към докторант Ивайло Василев, който се оказа моторът за това състезание, Студентския съвет на ПУ, ЕЛСА – Пловдив, без чиято подкрепа то не би могло да се случи. Състезанието предостави добра възможност на бъдещите юристи в практически план да отработят една ситуация, която утре няма да е симулативен процес, а реалност в техния професионален живот.

Наградният фонд за състезанието бе осигурен от издателствата „Сиби“ и „Сиела“, които предоставиха учебна литература, а ИК „Труд и право“ освен учебна литература – и едногодишен абонамент на победителя за компютърния информационен продукт ЕПИ „Търговско и облигационно право“. За да не загърбят знанията си по английски, езиковият център „Lingua Mundi“ предостави на победителите абонамент за едногодишен онлайн курс за бизнес английски. Накрая заместник-деканът доц. Христо Паунов заяви, че няма победители и няма победени, тъй като всички участници си тръгнаха като победители, натрупали нови знания и умения. А амбицията на токущо поставеното начало е догодина състезанието по решаване на казуси да стане национално, а домакин отново да бъде Юридическият факултет на ПУ.

Религиозният синкретизъм...

➔ От стр. 14

татност. Разработената диагностична стратегия се ръководи от целеположените ориентири на изследователските процедури.

Специфичната роля на учителя и родителите е изведена не само в обсега на поколенчески срещи за споделен опит, а като средоточие на съвместни инициативи за постигане на висока методическа ефективност. Спектакли, форуми, проекти, интервюта, литературни вестници, разкриващи етичните кодове на миналото, илюстрират нетрадиционните иновативни методи и форми – алтернатива на съвременното литературно и езиково образование. Количествените и качествените резултати, графично илюстрирани, доказват сърцатата отдаденост на авторката. Овладените етични ценности от културните феномени Коран и Библия гарантират принципа на взаимодействия между поколенията не само като теоретично усвояване, но и с житейска приложимост. Нещо повече: усвоената културна памет продуцира стремеж към допълнително учене и личностно развитие.

Връзката между образоване, етичност, мултикултурализъм, етнически и регионални връзки, социален контекст прераства в обучението по български език на чуждестранни студенти в Департамента за езиково и специализирано обучение към Медицинския университет в Пловдив. Обхванати са 6 групи от 1. курс и 3 групи във 2. курс, за да се открийт приоритетните ценности, като толерантност и особената роля на семейството и родината като основа, върху която д-р Димитрова надгражда социални умения и актуален ценностен модел на поведение, резултат от продуктивен образователен процес.

Направеното от д-р М. Димитрова може да послужи като основа за бъдещо проучване откъм динамика и трансформации на литературното и езиковото образование в мултикултурна среда. Да пожелаем по-нататъшни вдъхновяващи идеи и решения, които д-р Димитрова успешно да реализира, насърчавана от приятелска подкрепа и колегиална съпричастност.

НЕОЕЛИНИСТИТЕ СТАРТИРАХА ИЗЯВИТЕ ЗА 15-ГОДИШНИНАТА СИ С ИНТЕРЕСНА ЛЕКЦИЯ, АКТУАЛНА ДИСКУСИЯ И ВИП ГОСТИ

Сектор „Новогръзки език“ към катедра „Общо езикознание и история на българския език“ в Пловдивския университет посрещна на 26.04.2017 г. доц. д-р Тудор Дину, преподавател по новогръзки език и литература в Букурещкия университет. През периода 2010 – 2014 г. той е участвал в големи международни конференции, посветени на неоелинистиката (Гранада, Никозия, Тбилиси, Атина, Париж, Солун). Публикувал е преводи на класиците от древността Аристофан и Плутарх и на съвременни автори, като Енгенопулос и Ембирикос. Д-р Тудор Дину представи в Библиотеката за гръцки език, литература и култура лекция на тема „Българите във Влахия през Фанариотския период (1716 – 1821)“.

На срещата присъстваха преподавателят по румънски език Васил Василев, проф. д-р Стойна Пороманска, доц. д-р Станка Козарова, студенти, завършили специалностите „Балканистика“ и „Български език и новогръзки език“, настоящи студенти в тези специалности, „Еразъм“ студенти от Атинския университет, изучаващи български език в родината си. Ас. Величка Гроздева приветства д-р Дину и му благодари от името на катедрата, че е приел поканата.

Интересно и обстойно д-р Дину описа битата на българите във Влахия, които са допринесли за развитието на втората си родина. Броят им е надхвърлял 30 000 души и въпреки че са срещнали много несгоди и проблеми, те са успели да се издигнат икономически в една чужда страна. Никога обаче не забравили и истинската си роди-

На преден план са Н. Пр. г-н Григорис Василогонстандакис и проф. Стойна Пороманска след проведената дискусия за неоелинистиката като университетска специалност

на, за чието освобождение работили много активно през XIX век.

На 27 април отново в Библиотеката за гръцки език, литература и култура се проведе дискусия за неоелинистиката като университетска специалност на Балканите и в Европа. Дискусията се състоя в присъствието на посланика на Република Гърция в България Н. Пр. г-н Григорис Василогонстандакис, на консула и първи секретар г-н Спиридон Критикос, на ректора на Пловдивския университет проф. д-р Запрян Козлуджов и на г-жа Милка Янкова, директор на Университетската библиотека. В обсъждането участваха преподавателите от Сектор „Новогръзки език“ проф. д-р Стойна Пороманска, ас. Величка Гроздева и студентите, изучаващи новогръцки език.

Докладчик по темата беше доц. Тудор Дину от Букурещкия университет, който със съжаление отбеляза, че за неоелинистиката като университетска специалност в Евро-

па се наблюдава низходяща тенденция. На много места съответните катедри са закрити, а причините са най-различни. Една от тях е, че академичната кариера не е сред водещите предпочитания на студентите и преподавателите нямат наследници. Важна роля играе и нестабилната икономическа ситуация в Гърция, както и негативният образ на страната, изграждан чрез средствата за масова информация. Това намалява интереса към изучаването на гръцкия език. Друга причина е, че в бакалавърската програма часовете по гръцки са недостатъчни за постигане на добри резултати в изучаването на новогръцкия език.

Според доц. Т. Дину за промяната на тази негативна тенденция важна роля ще играе дипломатията и особено гръцките посолства във всяка една държава. Тук трябва да благодарим на Н. Пр. г-н Василогонстандакис, който изрази готовността си да помогне за съхраняването на неоелинистиката в България и заяви, че вратата на кабинета му е отворена за всеки студент неоелинист, както и за всеки, пожелал сътрудничество с гръцкото посолство в България. Принос за развитието на неоелинистиката като университетска специалност на Балканите играе и икономическото сътрудничество между гръцкия бизнес и страните от региона – през последните години това се случва в голяма степен в България и Румъния.

Георгия ВИДЗИЛЕУ, Елени БЕНАРДИ
Специалност „Руска филология и славистика“, 4. курс

Една дълго мечтана фотографска изложба

Казвам „Калимера!“ на Любомир Венчев, четвъртокурсник от специалността „Български език и новогръцки език“, който е сред най-изявените студенти от Сектор „Новогръцки език“ в Пловдивския университет. Поводът за срещата ни е фотоизложбата му „Гръцкият език през очите на указателните табели и знаци“, представена във фоайето на Нова сграда от 11 до 15 май 2017 г.

– След всички впечатляващи фотоси, които имам удоволствието вече да видя, се чудя откъде да започна. Представете се с няколко думи.

– За тези, които не ме познават – казвам се Любомир Венчев, на 23 г., от гр. Пловдив. Ако трябва да се представя само с няколко думи, това определе-

Любомир Венчев

но ще са смел, позитивен и креативен.

– Какво провокира идеята за тази изложба?

– Идеята дойде преди повече от година в един от часовете ни по новогръцки. Тогава нашата преподавателка ас. Величка Гроздева сподели за предишните изложби на неоелинистите в нашия университет. Спомена, че мечтата ѝ е да види изложба на наш студент, свързана с гръцките табели и знаци. Идеята много ми допадна и така си я поставих за цел. Това беше възможността да реализирам една от моите мечти – фотоизложба, и да сбъдна една друга – на моята преподавателка.

– Къде са правени снимките?

– Снимките са от различни краища на Гърция: Янина, Превеза, Солун, Лефкада, Керкира, Метеора и доста села от един планински регион в Северозападна Гърция – Загори.

– Кога и по какъв повод сте били там?

– Във втори курс кандидатствах по програмата „Еразъм+“ и ме приеха в Янинския университет за четири месеца и половина. За този немалък период срещнах много нови приятели от различни страни, с различни религии и култури. Видях нови места, изживях незабравими моменти, научих много както за живота, така и за гръцкия език. Всичко това – благодарение на „Еразъм“. Сега с удоволствие помагам на гръцките студенти, които идват по тази програма в нашия университет.

– Какво Ви впечатли най-много, докато правехте фотосите?

Кръгла маса на тема „Предизвикателства в биологията“

Биологическият факултет към Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“ проведе кръгла маса – дискусия за ученици от X, XI и XII клас, на тема „Предизвикателства в биологията“. Събитието, което бе посветено на Деня на Земята, се състоя на 21.04.2017 г. в Дома на учените и беше официално открито от декана на Биологическия факултет доц. д-р Соня Костадинова и заместник-декана проф. д-р Илия Илиев. Като партньор се включи и Центърът за руски език и култура в ПУ – с представената фотоизложба на екологична тематика. Автор на снимките е известната руска фотографка Наталия Беленцова.

Искаме младите хора да открият алтернатива на технократското мислене и да осъзнаят ползата от екологичното и биологичното мислене. Животът е най-голямата ценност във Вселената. Имало го е преди нас, ще го има и след края на човечеството. Дано последното не се случи. В нашия материален свят, за да оцелеем като биологичен вид, ние имаме нужда от алтернатива, от връщане към природата, каза пред участниците в кръглата маса деканът на Биологическия факултет доц. д-р Соня Костадинова.

Проф. Илия Илиев приветства участниците в кръглата маса

В ерата на информационни технологии трябва да осъзнаем, че мъдростта не е голямо количество данни, както информацията не е знание. Трябва да умеем да я използваме, заяви заместник-деканът проф. д-р Илия Илиев. Той подчерта, че именно пред младите хора трябва да се говори за реалните екологични проблеми, защото в техни ръце е бъдещето на Земята.

Мероприятието премина при много голям интерес – присъстваха повече от 50 ученици, представители на училищата СУ „Св. Патриарх Евтимий“, СУ „Св. Паисий Хилендарски“, СУ „Св. Климент Охридски“,

СУ „Пейо Яворов“, ПГТ „Проф. д-р Асен Златаров“, ПГВАД „Христо Ботев“, Националната търговска гимназия, които дейно участваха в дискусиите.

Програмата включваше разнообразни теми от света на биологията, които бяха представени от активно работещи докторанти в Биологическия факултет:

Анелия Павлова, докторант по зоология, запозна учениците с уникалните летящи бозайници – прилепите, и защо еволюцията ги е създала такива. Присъстващите разбраха, че щом те могат да летят и са бозайници като нас, митът за Батман не е истина, но пък прилепи вам-

пири съществуват! (Тема 1: Прилепите – летящите бозайници или копия на Батман!?)

Следващата тема беше презентирана от докторанта по молекулярна биология Данаил Минчев. Той разказа за функциите на РНК и напомни, че не всички ензимни молекули са с белтъчна природа. (Тема 2: Гени, гении и крокодилът Гена. Нови факти в областта на молекулярната генетика.)

Радослава Стоянова, докторант към катедра „Биология на развитието“, запозна учениците с опашатите истории, когато сперматозоидът срещне яйцеклетката. Тя представи оплодителния процес от гледната точка на ембриолога, както и асистираните репродуктивни технологии като съвременен метод на лечение. (Тема 3: Биология на развитието в медицинската практика. Асистирана репродуктивна технология.)

Всеки ученик получи грамота за участие, както и информационни материали, свързани с презентираните теми.

Нашата идея е подобни събития да станат традиция, която да събира будни ученици, които желаят да се докоснат до света на науката.

„Пловдивски университет“

➔ От стр. 16

– Освен красивите места, които посетих, интересна беше и реакцията на хората. Винаги трябваше да обяснявам защо, докато всички си правят селфита и снимки за спомен, аз упорито търся нови и различни табели и указателни знаци.

– Имате ли любима снимка?

– Разбира се, че имам. Това определено е снимката „Внимание, опасност!“. Да се разходиш след предупредителните табели на каньона Викос, си е страшно преживяване. Викос е записан като най-дълбокия каньон в света в Книгата за рекордите на Гинес.

– Прави ми впечатление, че голяма част от табелите и знаците освен надпис на гръцки съдържат и английски превод. Това типично ли е

за Гърция и местата, които сте посетили?

– Да, така е. Първите подобни табели видях в университета и около него. Там табелите и знаците с превод на английски език бяха задължителни. Те бяха от изключителна полза за чуждестранните студенти. Други такива табели с превод на английски бяха разположени най-често на места, посещавани от много туристи.

– Можем ли да кажем, че това, което сте заснели, е близо до българските табели и знаци?

– Да, това важи повече за знаците, но както при нас, така и в Гърция има доста разновидности при указателните табели.

Впросите зададе Йорданка Славчева, сп. „Балканистика“, 5. курс

ЗАДАЧИ. ГЛАВОБЪЗСКАНИЦИ

1. Циферблатът на часовник

да се раздели на 6 части по такъв начин, че сумата от числата във всяка част да бъде една и съща.

2. Задача за въображение.

Как може да изтълкувате равенствата:

- а) $12 + 12 = 0$,
- б) $9 + 8 = 5$,
- в) $19 + 23 = 18$,
- г) $7 \times 3 = 9$.

Отговори на задачите от миналия брой

- 3.а) В населено място В отива само 1 превозно средство.
- б) В момента на срещата и двамата велосипедисти се намират на еднакво разстояние от А.

ЯПОНСКИ ИМПРЕСИИ

Йорданка МАРГАРИТОВА

Неотдавна посетих Япония, но съм далеч от мисълта, че мога за кратко време, през което бях там, да направя цялостен и адекватен анализ на японското общество, култура, стил на живот и менталитет. Просто ще споделя няколко импресии.

Смисълът на живота за японците е в работата. Така трябва — да работиш. Ако си нает на 8-часов работен ден, твой дълг е, за да не станеш за срам, да работиш 10 часа и да искаш още. Дори практиката да показва, че за 6 часа работен ден може да си по-ефективен, това в японското общество не се счита за прието. Ако работиш по-малко, независимо, че ще е по-ефективно, не се счита за добре. Ако е повредена вратата на автобуса и един работник я поправи за 5 минути, а друг — за 3 часа, оценен ще бъде този, който е свършил работата за 3 часа, защото е работил повече. Например в университета супервайзорът на племенника ми казва: „Дават ми задача. Мога да я свърша за 30 минути. Но аз предавам работата след една седмица. Така ме ценят повече“.

Груповото им съзнание е много високо. Напомняха ми мравчици в мравуняк. С много строга йерархия и възпитание, че ценностите на групата са много по-важни и приоритетни пред ценностите на индивида. И ти имаш дълг към обществото, в това е смисълът на живота ти. Дългът стои по-високо от прагматичната полза. Интересът на групата, на колектива е по-важен от индивидуалния интерес. Имат огромна, безгранична, много често доживотна лоялност към работодателя и стремеж да изпълнят всеки детайл от работата си перфектно, докрай, извън работното време, ако трябва. Огромният им умствен потенциал, съчетан с този менталитет, е причина за технологичните и индустриалните чудеса в японското общество.

Където и да отидеш — всичко е измислено до съвършенство, премислено за максимум удобство, планирано — например ако се изгубиш, винаги имаш решения — системата ще ти даде опции.

Работохолизмът е една от причините японското население да има отрицателен прираст. Младите хора „се женят“ за работата си и нямат време за семейство и близки. За разлика от Индия, където има много деца и младежи, много повече от старите хора, които измират като мухи на средна възраст, в Япония обществото е старо — много стари, добре поддържани и младеещи жители.

Посетихме един прекрасен замък — Химеджи, разположен в огромен парк с градини, намиращ се на хълм; 6-етажна сграда със стръмни стълби във вътреш-

ността. На входа ни посрещна някакъв дядко — около 70-годишен. Разтвори една папка с картинки и любезно ни предложи да ни стане гид. БЕЗПЛАТНО. Съгласихме се, разбира се. И това деде ни води от Ъгъл на Ъгъл, от крепостна стена до крепостна стена, по всички вити-извити стълби, които изкачваме, обути в супернеудобни хлъзгави чехли. И разказваше историята на замъка, сякаш от това му зависеше животът — интересно, с чувство за хумор и патос. Беше с нас почти 2 часа. Оказа се, че не е прието да се оставя бакшиш. Всъщност в нито едно заведение в Япония

не се оставя бакшиш. Когато го попитах как така е станал безплатен гид, отговорът беше: „Когато се пенсионирах на 65-годишна възраст, се почувствах безполезен. Имам нужда да бъда полезен за обществото. Три пъти се явявах на ИЗПИТ за безплатен гид, накрая взех изпита и сега се чувствам поне мъничко полезен на хората. Предлагам услуги на английски, китайски, сега уча френски от един 90-годишен белгийски свещеник, за да мога да помагам и на френски туристи“.

Та толкова за смисъла на живота в Япония.

Градините около двореца бяха фантастични. Построени са така, че в тях да присъстват явно или символично четирите основни елемента. С много тайни в дизайна и много скрити смисли. Докато се разхожда в такава градина, умът ти съвсем естествено се настройва медитативно и съзерцателно — ти си тук, сега, омиротворен, спокоен, изпълнен с красота и тихо възхищение.

Градините са създадени именно за това — да променят състоянието ти и докато се разхождаш из тях, да добиеш просветление и омиротворение.

Япония те променя в безмълвие, без да каже дума.

Тихо. Японците са един от най-тихите народи. Да говориш тихо, да се събразяваш, да се извиняваш, да благодариш постоянно, тук е ежедневие. Посетихме

Йорданка Маргаритова

една кратка изтънчена чайна церемония, с поклонни, с вкусен сладкиш, който се разделя с клечица на 4 части и изящно се изяжда преди чая. Чаят е МАТЧА — зелена тонизираща прелест, която слагат навсякъде — в брашна, сладкиши, сладолед, къде ли не. Церемонията се провежда в чаена къща — къща, построена в градина така, че огромните ѝ прозорци служат за рамка за съзерцание на прекрасните дървета, храсти, полянки, камъни и ручейчета в градината — жив пейзаж. А в самата стая за чаепитие е съвършено просто, изчистено, обзаведено с оризови рогозки и дърво, с малка ниша с цвете и изящна поезия — йероглифи на стената. Толкова с обзавеждането.

Като заговорихме за обзавеждане — японците живеят масово в миниатюрни клетки, миниатюрно жилищно пространство. Например в тоалетната и банята на племенника ми не могат да влязат двама души едновременно. Няма място. Апартаментчето беше малко — площта беше колкото една средноголяма стая в Кипър. Миниатюрен коридор с кухничка. Малка баня с тоалетна. Мъничка всекидневна и стълби, водещи към една козирка на тавана, която беше мястото за спане. По японските стандарти това беше голям тристаен апартамент.

Много чистят в Япония. Свети от чистота. Шофьорите мият автобусите си всеки ден и ги бършат с бели кърпи. Туктаме засичах малко боклук — вероятно

но внесен от Индия. На много обществени места няма кофи за боклук. Хората са научени да си кътат боклука и да го изхвърлят на определени места в определени дни. Има пет вида разделен боклук. Например ако си купиш кофичка кисело мляко, лицензирано в България, кофичката се изхвърля отделно от капаката, като преди това се измива — старателно. Бутилката минерална вода се изхвърля отделно от нейния етикет. Тарелки от храна — също се измиват, преди да се изхвърлят. Има ден за събиране на хартиен боклук, на метален боклук, на горим боклук и т.н. Не можеш да изхвърлиш торба с хартиен боклук в деня за пластмаса например. Мястото за боклука представлява една голяма килия, която се заключва с катинар, осветява се с фенер и се наблюдава с камера. Не можеш просто да си оставиш продънения дюшек пред вратата на входа, за да го приберат циганите например. Домоуправителят ще намери начин да ти върне дюшека пред вратата на апартамента и ще изиска да си го прибереш вътре, освен ако не си извадил специален документ, заплатил съответната такса и не си прикрепил документа към дюшека — тогава боклукчийските служби ще благоволят да ти приберат мегагабаритния отпадък.

Ако хората са настинали или нещо такова, ходят с маски на лицата — да не навредят на останалите. Колите са с пречиствателни филтри и имаш удоволствието да дишам свеж планински въздух на средата на огромен булевард.

В училищата няма чистачки. Дечицата сами си чистят. Има дежурни деца в стола, които сервират и мият чиниите след това.

Още от мънички са научени, че всичко в чинията трябва да се изяде. До трошичка. Храна не се хвърля. Не е учтиво. Децата в детската градина могат да реват и да се тръшкат колкото си искат, но няма да станат от масата, докато в чинията има храна.

В дома най-почетното място е най-вътрешното, най-топлото, до огнището, с лице към входа — там сяда бащата. Отдясно до него сяда майката — тя готви и сервира. Отляво е гостът. Близко до вратата, където духа и е хладно, е мястото на детето — така то се учи на търпение, почит, смирение и да си знае мястото в йерархията.

Японците не крадат. Японските туристи лесно стават жертви на кражби и измами в други държави. Обичайно е — ако си в огромен ресторант на самооб-

ПОКАНА ЗА СРЕЩА НА СТУДЕНТИТЕ

от първия випуск на Филологическия факултет

Уважаеми колеги и приятели,

Преди 40 години (през 1977-а) завършихме в Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“ специалността „Българска филология“, което Ви предлагам да отбележим с много наздравии и веселие на 3 юни 2017 г. от 12 часа в ресторанта на хотел „Империял“, гр. Пловдив, ул. „Лев Толстой“ № 6.

От Вас се очаква:

1. Да заявите участието си на имейл: lafybalik@gmail.com или на телефони: 0897945060; 0885716057!

2. Да разпространите това съобщение до колегите, с които имате връзка!

3. Да дойдете в прекрасно настроение!

Събирането ще бъде спонтанно! Очаквам да си прекараме приятно!

Мария ЛАФАЗАНСКА

➔ От стр. 18

служване и искаш да си запазиш място, да се знае, че е заето — да оставиш върху стола някаква своя вещ: дреха, торба, дори телефон, докато чакаш да си вземеш храната. Никой няма да ти пипне багажа. Племенникът ми си беше забравил DVD-та в един от хилядите японски влакове. Попълни декларация за забравени вещи. На другия ден си ги получи обратно.

Въпреки перфектното обслужване се счита за обидно, ако оставиш бакшиш. Не е учтиво.

Навсякъде ти благодарят и ти се кланят. В Нара — прекрасен град с парк и стотици еленчета по улиците, еленчетата си просеха бисквитки, като се кланяха.

Аз доста откровено си зяпах хората, макар че това зяпане е далеч от японската представа за дискретност. Та веднъж зяпах как влаковият машинист се кланя на пътниците в купето в знак на благодарност, че благодарение на тях той има работа. Човекът се кланяше на всяка спирка. И както се бях заяпала, човекът се доближи до мен, клекна — за да не ми говори отвисоко — и учтиво ме попита: „Мога ли да Ви помогна, мадам?“. Аз се смутих, но после съвсем откровено му казах, че съм едва от няколко дни в Япония, всичко ме впечатлява, че съм изключително впечатлена от удивителната култура, че съм изключително впечатлена от неговия поклон, от неговия респект към пътниците, благодарих му за това как добре си върши работата, благодарих за неговия професионализъм...

Той си свали шапката и както си беше клекнал, започна развълнувано да ми се кланя и благодари — поне 6 — 7 пъти!!! Едва ли е получавал често такива комплименти от японци...

На гарите — лабиринтообразни многоетажни постройките, на мястото, където пъхаш билет в машина и където ежедневно минават стотици хиляди пътници, стои униформен служител и под-

виква нещо. Оказа се, че лично благодари на всеки минаващ.

В л а к о в а - та мрежа в Япония е огромна — подземна, земна и надземна, като надземните влакове се управляват дистанционно и нямат машинисти. Влакът стрела

взима разстоянието между Кобе и Токио — 600 км — за 3 часа. Разписанията са на минути — например в 10.07 мин, в 4.46 мин, в 5.17 минути — и няма закъснения! Ако влак закъсне, това значи, че някой е скочил върху релсите — от вина, че не е в състояние да изпълни дълга към работодателя си например...

А от Осака до Кобе — независимо, че са на суша, се придвижих с корабче — защото част от Кобе е изкуствено построен остров, индустриална зона с над 15 000 жители.

Ако някъде има строеж и работата изисква да бъде заета част от тротоара, строител с бели ръкавици ти се усмихва, показва ти учтиво откъде да минеш и ти се кланя с извинение, че строежът затруднява движението.

Японците говорят английски, но често, ако ги попиташ нещо, предпочитат да ти го обяснят на японски — да не би тяхното незнание и недобро владение на английския да те обърка...

Японците са мили, отзивчиви, винаги готови да помогнат и да дадат максимум от себе си, за да може ти да се почувстваш добре.

Прословутите японски вишни цъфтят зашеметяващо, но не дават плодове.

Религиите шинту и будизъм съжителстват в мир. Строят храмовете им един до друг. За весели поводи — раждане, сватби — използват фестивалните пъстри церемонии на шинту. За погребение използват скромните и строги будистки церемонии.

За Нова година в храмовете си теглят късметчета — както ние пра-

вим с баниците. Но не всички късмети са добри — тук ги наричат „най-малко добри“. Тези късмети очакват под формата на лентички върху дървета на територията на храма, за да се изчисти и неутрализира пожеланието.

В някои места — например Киото — е обичайно младежи и девойки да се облекат с традиционни дрехи — кимоно и хакама — и да се разхождат.

Кимоното е една от най-неудобните дрехи, които някога съм обличала. Но и една от най-елегантните. Толкова е стегнато в кръста, че едва дишах. Поясите, връвчиците и коланчетата върху трите кимона, които традиционно се обличат едно върху друго, са 12. Първото кимono е бяло — бельо, отгоре слагат едно кремаво, а отгоре — цветно. Не успях да изброя всички лентички, шалчета и подпльнки, които ми наместваха 40 минути. Няма как да се облечеш сам. Невъзможно е. Тясно е — не можеш да правиш големи стъпки. Като се изправиш, гърбът ти се опира в оби — пояса — като на твърда облегалка. Налъмите са тесни и неудобни и искаш — не искаш — ходиш като прохаждащо елегантно конче.

Последния ден имах възможност да си говоря с японски ученици — те правеха презентация на английски, темата беше какво биха направили като доброволци в страни от Третия свят. Децата от моите групи бяха подготвили презентация за Конго, Кения, Бразилия. Попитах кои лични качества биха им помогнали в работата им на доброволци. Отговор: доброта и учтивост, приятелство,

способност да мислят и способност да учат. Въпрос: Какво е щастие? Отговори: да ям вкусни плодове, да имам добро образование, семейство, добри приятели, топла къща.

Добре е да уточня, че плодовете в Япония са много скъпи и е нормално да си купиш една ябълка или един лимон. Но пък са много вкусни.

Попитах един младеж, ако той преподава спорт в Бразилия на бразилски деца, какъв спорт ще преподава. Оказа се, че съм задавала въпроса на най-добрия футболист в училището, който освен талантлив и красив се оказа и много скромен.

Мечти? Момчето мечтаеше да стане футболна звезда, а неговият приятел — да бъде спортен физиотерапевт.

Впечатленията са толкова много, детайлите — неизброими, чудо след чудо всеки ден.

Два дни бяхме в един будистки комплекс високо в планините. Част от манастирите предлагаха и хотелско обслужване, така че се възползвах. Излишно е да описвам какво приятно впечатление направиха усмихнатите, мили и красиви млади монаси, докато ни обслужваха — носеха храна, оправяха легла, постелки на пода и т.н.

Атмосферата там беше изключително силно енергийна. Оказа се, че това е център на един клон езотеричен будизъм. Основателят влязъл в медитация около 10 века назад. И оттогава е в медитация. Поне така ни увериха. Седи в един планински мавзолей, два пъти дневно му готвят и му носят храна.

Участвахме в церемонии и молитви, имахме урок по медитация.

Най-ценното за мен е вътрешното усещане, с което обогатих собствения си свят. Но това са неща, за които трудно се говори. Трябва да се преживеят, за да се разберат.

Денят на кариерата в Пловдивския университет

На 10 май 2017 г. в Нова сграда на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“ се проведе Ден на кариерата. Форумът, който вече е традиционен, беше открит от ректора проф. Запрян Козлуджов, директора на Университетския информационен център за кариерно развитие проф. д.п.н. Дора Левтерова и кмета на район „Северен“ инж. Ральо Ралев.

Организаторите от Университетския информационен център за кариерно развитие и Студентския съвет към ви-

сшето училище бяха поканили над 30 фирми и институции от държавния и частния сектор, които да представят своята дейност. Сред тях бяха енергийни дружества, банки, компании от хранително-вкусовия сектор, преводачески агенции, IT фирми, фондации и неправителствени организации, държавна администрация, колцентрове и др. Студентите имаха възможността да се срещнат с евентуалните си бъдещи работодатели и да зададат въпросите, които ги вълнуват.

„Пловдивски университет“

От дясно наляво: проф. Дора Левтерова, проф. Запрян Козлуджов и инж. Ральо Ралев

Първият ученически QUIZ в Пловдивския университет премина под надслова „Познаваш ли историята?“

Кристиан ЛЪСКОВ

Знаете ли, че саркофагът на княгиня Мария-Луиза, съпруга на цар Фердинанд и майка на цар Борис III, се намира в католическата черква „Свети Лудвиг“ в Пловдив? Не знаете? Попитайте умните ученици на нашия град, те знаят. Слава Богу, те знаят много, но повече от всичко – те искат да научат още много. Понякога те знаят повече от по-възрастните и горят да го докажат. Именно този младежки плам и любопитството ги доведоха на Първия ученически QUIZ под наслов „Познаваш ли историята?“ в Пловдивския университет.

Състезанието се проведе на 4.05.2017 г. в зала „Компас“, където Университетът посрещна ученици от целия град. Отборите бяха 7, а заявките дори повече. Всеки отбор наброяваше до 5 души, като тук трябва да споменем и 6-ия играч – публиката, която през цялото време подкрепяше своите любимци, а в антрактите им даваше и сигурни напътствия за успех. Викторината протече в няколко кръга, в които се отговаряше на въпроси, съобразени с учебното съдържание по „История и цивилизация“, изучавано в 10-и, 11-и и 12-и клас. Първият кръг включваше въпроси от типа

Отборът победител от ФЕГ, начело с г-жа Недялка Запрянова

„вярно или грешно“, а II кръг бе на тестови принцип. След кръга с въпросите от отворен тип вече външението се покачи, а борбата бе за всяка точка. Най-интересни и емоционални се оказаха заключителните два кръга, в първия от които всеки отбор трябваше да разпознае 5 снимки или илюстрации. Във финалния въпросите бяха от типа: Кой съм аз? Какво е това? – различни и коварни описания, които само най-досетливите разпознаха. Инфарктният момент настъпи с дупките за III място, които бяха спечелени от отбора на Профилираната хуманитарна гимназия „Св. св. Кирил и Методий“. Така зад тях се наредиха представителите на СУ „Св. Паисий Хилендарски“ с епичното име на отбо-

ра – „Войните на Вълчева“. Последва жест от журито, напрегнати секунди в нетърпение, след които стана ясен крайният победител в оспорваното 3-часово състезание – възпитаниците на г-жа Недялка Запрянова от Френската езикова гимназия „Антоан дьо Сент-Екзюпери“, които се подвизаваха в този ден под името „Белгун“. Само на точка след победителите останаха учениците на г-жа Доникян от Езикова гимназия „Пловдив“, чието име на отбора бе „Филипопол“, което в крайна сметка не им донесе късмет за пълния успех. На V място с 27 точки се наредиха другите два отбора на СУ „Св. Паисий Хилендарски“ и на ПХГ „Св. св. Кирил и Методий“ – съответно „Блицкриг“ и

„Оренда“, като младите хуманитаристи бяха само в 9-и клас! Крайното класиране беше оформено от отбора „632“, който представи достойно Професионалната гимназия по електротехника и електроника.

Наградният фонд за първите 3 места бе близо 200 лева, а всички отбори получиха книги и грамоти за участието си. Отговорни за това първо по рода си събитие в нашия университет, за емоциите от изживяното държим преподавателите от катедра „История и археология“ и най-вече доц. д-р Симеон Кацаров, доц. д-р Димитър Димитров и гл. ас. д-р Станислав Боянов. Инициативата бе подкрепена с дейното участие на членовете на СИАК „Проф. Велизар Велков“.

На финала участници и организатори си пожелаха да се видят отново на следващото състезание, където едни да потърсят реванш, а други да затвърдят своята хегемония на полето на знанието. Дотогава обаче можем само да изкажем огромна благодарност и да засвидетелстваме признание за голямото усърдие, за великия труд на тези и всички учители, които гледат на своите ученици не само като на системен придатък, а като на ПОБЕДИТЕЛИ!